

SLOVENE

Inserati:
Enostopna pettirista (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat po 33 v
za dva in večkrat . . . 25,,
pri večjih naročitih primeren popust po dogovoru.

Poslano:
Enostopna pettirista po 60 vin.
Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga vojni red

Velja po pošti:
Za celo leto naprej . . K 25-
za en mesec 2-20
za Nemčijo celoletno . . 25-
za ostalo inozemstvo . . 35-
V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej . . K 24-
za en mesec 2-
V uravi prejemam mesečno . 1-80
Sobotna izdaja:
za celo leto K 7-
za Nemčijo celoletno . . 9-
za ostalo inozemstvo . . 12-

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 183.

Poraz Italijanov vedno večji. - Visoko odlikovanje prestolonaslednika. - Naš zmagoslavni graški zbor zmaguje na planoti Lavarone. - Doslej ujetih 23.885 Italijanov in zaplenjenih 172 topov.

Eno leto vojne ob Soči.

Navzlic prijazno zagotovljeni pri-
jatelji nevtralnosti, ki jo je obliju-
bil ob početku vojne italijanski kralj
našemu vladarju, se je Italija hudo
pregrešila proti osrednjima državama
in proti duhu zaveze. Ne le da ni izpol-
nila dolžnosti kot zaveznica, pred vsem
po dobrohotnem vedenju napram en-
tenti, ki je dovolilo Francoski, da je v
najresnejši dobi meseca septembra
1914 vzela z italijansko-francoske meje
vse čete. A to ni bilo dovolj, malo me-
secev kasneje se je pokazalo verolom-
stvo 30 let zvezane Italije vedno oči-
vidnejše. Že v marcu 1915 se je pogaja-
la s sovražnimi nam državam in me-
seca aprila je bil že menda gotov do-
govor o pristopu Italije k ententi. Dne
3. maja je odpovedala trozvezno pogod-
bo in 23. maja napovedala vojno Av-
stro-Ogrski in se tako udeležila svetov-
ne vojne v okrilju ententine. Avstro-
Ogrska se je pokazala proti nekdanje-
mu zavezniku, katerega je hotela obva-
rovati verolomstva, skrajno popustlji-
va. V zagotovilo nevtralnosti mu je ob-
ljubila ne malovažnih mejnih pokra-
jin na južnem Tirolskem in Primor-
skem in Nemčija je prevzela jamstvo,
da se izpolnijo obljube. Ali laška po-
hlepnost, oziroma pohlepnost vodilnih
mož ter vojnobesnih inreditarjev in
republikancev je stavila mnogo večje
zahteve in si je obetala, da se ji posre-
di izvršiti rop z malim trudom. Ako si
pokrličemo v spomin laške govore in
glasove laških listov, glasil vodilnih
mož, iz dobe tik pred izbruhom vojne
in ob njenem pričetku, one brezmejno
pretirane sanje o zmagah in slavi, o
preplavljajočih sunkih laških armad v
srce Avstrije, o »izprehodu na Dunaj«,
ter primerjamo danes, leto kasneje,
resnični uspeh laških naporov, morali
bi se, da ni vojna prerocna stvar, sme-
jati kakor ponesrečenemu kozlu Pavli-
hovemu. Saj drugače pameten človek
ne more soditi o »velikanskih« uspehih
laških proti Avstro-Ogrski v prvem
letu.

Kolikor mogoče na kratko se hoče-
mo ozreti po vojnih dogodkih v tem
prvem letu brezuspešne roparske voj-
ne italijanske.

Že na dan vojne napovedi so se po-
kazali sovražni jezdeci v obmejnem
kraju Strassoldo in malo kasneje (26.
maja) so prednje straže laške vojske
prekoračile na več krajih primorsko
mejo. Ta »zmagoviti« pohod so olajšale
sovražniku kakor na vseh delih južno-
zapadne fronte sploh naše obmejne
čete tako, da so se na ukaz umaknile
na postojanke v ozadju in samo tam
udarile po sovražnih glavah, kjer bi se
preveč drzno približale našim. Tako se
je mogel pohvaliti Cadorna že prvi te-
den v zmage pijanih poročilih, da je
zasedena vsa Primorska do dolence
Soče.

A tukaj je ukazala naša bramba iz-
dajalcu glasni »stoj!« Vsi poizkusi, da
bi prišel preko reke, so se izjalovili in
stali sovražnika krvavih žrtev. Še-le 11.
junija je dosegel pri Tržiču vzhodni
breg, vendar se ni mogel približati na-
šim postojankam na robu doberdobske
planote. Nikjer ob reki med Gorico in
morjem se mu ni godilo bolje. Pri Gra-
dišču, Zagraju in Renčah so se mu po-
tomili vsi opetovani poizkusi in vsi na-
padi na naše postojanke so bili ničevi,

polni le krvavih izgub, dočim niti del
naših postojank ni prišel njemu v roke.

Dosti huje se je godilo izdajalcu
više na severu ob goriškem mostišču,
pri Plaveh, Kobaridu, v krnskem ozem-
lju, pri Tolminu in Bovcu. Goriško mo-
stišče je napadel prvič z močnejšimi
silami dne 8. junija in sicer z vojno di-
vizijo, a napad je bil krvavo odbit. Naj-
trdovratnejši so bili laški napadi pri
Plaveh in v krnskem ozemlju. Tu si je
hotel Cadorna očividno priboriti nagel
prehod, da bi obšel naše postojanke
pri Gorici in na doberdobski planoti.
Dne 28. maja so se pričeli pri Plaveh
in Kobaridu prvi boji, ki so trajali več
ali manj ljuto do 22. junija. Sovražnik
je prišel tedaj preko vasi Krna v prvem
navalu, a že 6. junija je bila okolica
očiščena. Dne 23. junija, mesec dni po
vojni napovedi, so tukaj Lah opustili
poizkuse.

Še ljuteji so bili boji pri Plaveh.
Tu je vporabil sovražnik ponovno ve-
lika krvela, da bi se vzel na vzhodni
breg. (Ravenska brigada, dve pijemon-
teški brigadi in milični polk, krvavo
odbiti 17. junija). Kako ljuti so bili boji
pri Plaveh, pričajo težke izgube sovra-
žnikov, ki je pri napadu dne 12. junija
moral ostaviti nad 1000 mrtvecev pred
našimi postojankami.

V petih tednih verolomni izdaja-
lec, ki se je pripravil na vojno skoro
vse leto, ni dosegel drugega, kakor da
je zasedel ozemlje, ki so ga ostavile
naše čete prostovoljno, ter se motal
okolo Soče, ne da bi bil mogel doseči
ali celo osvojiti si kako našo postojan-
ko. Ta očividni neuspeh je napotil Ca-
dorna, da je nagnal vso razpoložljivo
vojsko, kolikor jo je mogel pogrešati na
drugih frontah, k spoštnemu ofenziv-
nemu sunku ob Soči.

To je bila prva soška bitka,
ki je trajala od 29. junija do 5. julija
1915. Čeprav silna in resna, ni trajala
dolgo in ni imela prav nobenega uspe-
ha. Glavni sunek je bil naperjen proti
robu doberdobske planote med goriš-
kim mostiščem in morjem proti fronti
med Zagrajem in Kosičem. Med Zdrav-
ščino in Vermeljanom, pri Polaju, Sre-
dipolju, Selcah in Tržiču so se bile dan-
na-dan ljute bitke, v katerih je bil vedno
tepen sovražnik. Končno so ostale
po tridih bojih vse postojanke v naših
rokah, sovražnik je imel le strašne iz-
gube. Istočasni napadi proti goriškemu
mostišču južnozapadno od Podsoboti-
na, pri Volčah in na krnskem ozemlju
so bili takisto brez uspeha, a tudi le
manjšega pomena.

Po prvi ofenzivi je bil od 6. do 17.
julija na soški fronti skoro mir. Še-le
18. julija je Cadorna zamašil vrzeli
svoje vojske in se zopet lotil ofenzive.
To je bila druga soška bitka od
18. do 26. julija. Sunek je bil naperjen
na fronto med Sabotinom in morjem.
7 vojni zborov s 17. divizijami vo-
jakov je vrgel Cadorna na naš. Napadi
so se vršili na vseh znanih točkah ob
robu doberdobske planote in pred
vsem na Smihelski grič, goriško mosti-
šče, Podgoro in na Sabotin. Tudi ta sil-
ni napad splošno ni imel nobenega
uspeha. Le vzhodno od Zagraja se je
sovražnik oklenil roba planote. A ta
malenkostna pridobitev ga je stala nad
100.000 mož.

Po tem drugem neuspehu se je lo-
til druge taktike. Dan na dan se je
zaganjal ob rob doberdobske planote,

sedaj tu, sedaj tam. Vnel se je hud boj
za Griže brdo in Polaj. V avgustu so se
razširili ti napadi tudi na ozemlje pri
Plaveh, pri Zagori, na tolminsko mo-
stišče do krnskega ozemlja, na Mrzli
vrh in na bovško ozemlje. Dočim so na-
padi na doberdobsko planoto s koncem
avgusta pojenjali skoro popolnoma, so
bili od 9. do 20. septembra hudi boji na
Tolminskem in Bovškem. A vsi ti na-
padi so bili krvavo odbiti.

Borba se je vrnila zopet na dober-
dobsko planoto. Dne 12. oktobra je jela
delovati sovražna artiljerija, sredi ok-
tobra so se razvili tudi pehotni boji, na-
raščali in se razširili polagoma na vsi
črti med Bovcem in morjem. Tretja
soška bitka. Trajala je od 18. do
28. oktobra in stala sovražnika vsaj
150.000 mož. Druga in tretja armada sta
se borili v nji. Tudi tej ofenzivi so sle-
dili na goriško mostišče posamezni na-
padi in po kratkem odmoru se je lotil
sovražnik dne 10. novembra četrte
soške bitke, ki je trajala do 1. de-
cembra 1915. Glavni sunek je bil tudi
sedaj naperjen na črto med Sabotinom
in morjem. Še-le zadnje dni se je raz-
tegnil tudi na tolminsko mostišče. Vsi
naskoki so bili zaman. Smihel, Podgo-
ra, Sv. Martin, Oslavje, nezavzetni so
bili. Velikanske izgube sovražnikov
niso plačale malenkostnih par metrov
ozemlja, vse naše glavne postojanke so
ostale trdno v naših rokah.

Po tem četrtim naporu, ki je stal
sovražnika vsaj 70.000 mož, je bil zopet
skoro mir. Le včasih je vzplamtel boj,
tako začetkom leta pri Bovcu in v krn-
skem ozemlju, kjer so vzele naše čete
nad Doljani nekaj sovražnih jarkov.
Sredi januarja smo priborili vrh na
Oslavju in nekaj jarkov pri Tolminu,
dne 12. februarja sovražno postojanko
na Rombonu.

Napadalna sila sovražnikova je sla-
bela očividno, v naših uspehih se je vi-
del že preobrat. Tedaj se je zaletel so-
vražnik iznova za napad, ki je trajal
tri dni od 12. do 15. marca: peta so-
ška bitka. A izšla se je klaverno
zanj. Sledili so naši protinapadi sever-
no tolminskem mostišču, pri Podgori,
na Mrzlem vrhu in pri Selcah v mese-
cu aprilu. Od 22. aprila sem napada
Cadorna zopet planotni rob, a uspeha
ni in ni. Pač pa imajo uspeh naši proti-
napadi tako pri Sv. Mihaelu in zahod-
no Sv. Martinu ter pri Tolminu. In v
teh uspehih tu doli je minilo prvo voj-
no leto na soški fronti. In danes 23.
majnika: Italijani so izgubili vsako
upanje, da bi tu še kdaj napredovali.
Njihovi veliki topovi ob soški fronti
že molče in štejemo že ure, ko bo pro-
sto zadihala naša mučenica, naša lepa
slovenska solnčna Gorica. Eno leto so
se Italijani trudili, da bi prodrli v
osrčje naše domovine, naši so Italia-
nom v par dneh uničili ves njihov eno-
letni trud. Tak letni račun je za nas
vesel, za našo armado nadvse časten!

Gospodarsivo.

(Dalje.)

Ni pa tako ugodno poročilo iz
Združenih držav Severne
Amerike. Stanje oziroma se ceni
na 78,3 odstotka, med tem ko se je
prejšnje leto cenilo na 88 odstotkov.
Krog 3 milijone akrov jesenske setve
je uničil mráz (v letu 1914—1915 pa sa-

mo 810.000, leta 1913—1914 pa le krog
pol milijona). Po sedanjih cenitvi bi
pridelali tam krog 490 milijonov bu-
šelnov pšenice, lansko leto pa so jo
cenili na 665 milijonov. Seveda se še
ne ve, kako bo izpadla spomladanska
setev. Mogoče bo ta tako ugodna, da
zboljša zgoraj označeno uradno cen-
tev. Vendar pa bo pridelek za kakih
175 milijonov bušelnov pšenice slabejši
kot prejšnje leto. Pri tem pa še ne sme-
mo prezreti tega, da je bilo lansko leto
krog 146 milijonov bušelnov ameriške
pšenice take, da je ni bilo mogoče
mleti v moko in da potemtakem tudi
letošnja ne bo vsa za v mlin. Ker se
tam ne nadejajo dobre letine, zato tu-
di še štedijo in čakajo s starimi zalo-
gami žita, ki baš niso majhne.

Na Francoskem se polja lepše
razvijajo. Vladne odredbe so tam mno-
go pripomogle, da se je spomladi s set-
vijo pravočasno in povsod pričelo. Po-
delali so pa vzlic temu 15% manj
kot leta 1915. Da pa bodo poleg tega še
občutno pogrešali rodovitnih tal, ki so
jih jim Nemci zasedli tekom vojske, je
razvidno.

V Rusiji pa se že kesajo, da so
nemške kmete pregnali v Sibirijo in
časopisi že pozivajo vlado, da jih nazaj
pokliče, da bodo zopet obdelali svoja
zapuščena polja, ki so zelo obširna.

Poročila iz Rumunije so ugod-
na. Tudi Turčija se ponaša s svojim
vilajetom Konijo in Angoro, ki sta
žitni zakladnici Male Azije. Srbijo, Al-
banijo in Macedonijo kakor tudi Rusko
Poljsko je pa vojaštvo vzorno obdelalo.
Tako poročila. Bomo videli, kaj še
prinese prihodnost. Da pa draginja
vzlic temu ne bo prenehala, pač nihče
ne dvomi.

Še to: Kako je s poljedel-
stvom v Ameriki? Polja je tam
193,61 milj. hektarov, med tem ko ga
je v Nemčiji 34,84 milj., v Avstro-Ogrski
32,82 in v Rusiji 210,44 milj. Večino
polja posejejo s koruzo in priznati se
mora, da glede produkcije koruze za-
vzemajo Združene države prvo mesto
na svetu. To se sicer na prvi pogled ne
vidi, ker je Amerika ne izvažala toliko.
Saj je doma porabi letno kakih 800 do
1000 milijonov hektolitrov. Pa tudi v
drugih vrstah žita opazamo, da se pri-
meroma vsako leto žita manj izvažajo
v Evropo. Vzrok temu je pač ta, ker šte-
vilo domačih prebivalcev, pomnoženo
s priseljenci, vedno bolj narašča in to-
rej tudi več žita konsumira. To je tu-
di vzrok, da so se začeli v Ameriki za
zboljšanje poljedelstva zanimati, da
suha tla pridno pripravljajo in gojijo.
Kakih pustinj je najti sedaj komaj še
v njenih zapadnih pokrajinah.

Ladij za prevoz žita in kr-
mil v Evropo iz Amerike in drugih
delov sveta vedno bolj primanj-
kuje. Saj ni čudo. Listi poročajo, da
se je potopilo oziroma uničilo ladij od
22. marca do 12. aprila tekočega leta
za 219.000 ton. To Angleži še skoro naj-
bolj občutijo. Saj je bilo med 2000 lad-
jami z 4 milj. tonami, ki so bile od po-
četka vojske do 1. marca letošnjega le-
ta potopljene, samo angleških 500.
Oni so navezani v ogromni večini na
dovoz živil iz tujih držav, sicer izdelu-
jejo točasno tam 424 trgovskih ladij z
1.423.000 tonami, toda vprašanje je, če
bodo pravočasno izgotovljene. Sicer je
res, da je sedaj v Evropo na poti
7.739.000 kvarteriev pšenice in 991.000

koruze, toda Francija bi obojega potrebovala še do koncem avgusta kakih 5 milj. kvarterjev, Italija 2 milj., Anglija pa 6 do 7 milj. Poleg tega ne smemo prezreti, da pri tem še niso vštete potrebe drugih evropskih nevturalnih držav, in krmila, katerih je treba za 20 tednov krog 20 milj. kvarterjev. Za prevoz take obilice, je pač treba ogromnega ladijeva z 2 in pol do trikratno večjim prostorom. Vozni na je tudi čimdalje dražja. Splošno se

cení da, če bo tako šlo dalje, bo zgube na leto krog 2 in pol do 3 milj. ton, kar se pač z izdelavo novih ladij ne bo moglo pokriti. Vsled tega si tudi Anglija tako prizadeva, da bi nevturalne ladje prisilila za angleške transporte. Grško trgovsko ladjevje že itak vse roba Angliji, isto hoče doseči tudi s holandskim in drugim. Nemški premog ne smejo rabiti, ameriški jim je predrag, angleškega pa dobe le, če prevažajo obenem blago za Anglijo.

Veliki vojni uspehi bodočega avstrijskega cesarja

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 22. maja. Uradno se poroča: Poraz Italijanov na južnotirolski bojni črti je vedno večji.

Napadi graškega zbora na visoki planoti Lavarone so popolnoma uspeli. Sovražnika so vrgli iz cele njegove postojanke. Naše čete so zasedle Cima Mandriolo in višine neposredno zahodno od meje od tega vrha do doline Astico. Vojne čete Njegovce cesarske in kraljeve Visokosti feldmaršallajntanta Karla Franc Jožefa so vzlele črto Monte Tormeno—Monte Majo.

Odkar se je pričel napad, smo našli 23.883 ujetnikov, med njimi 482 častnikov. Naš plen je poskočil na 172 topov.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Cesar odlikoval prestolonaslednika.

Dunaj, 22. maja. (K. u.) Iz vojniskovnega stana se javlja:

Njegova c. in kr. Visokost feldmaršal nadvojvoda Friderik je izdal sledeče višje armadno povelje:

Njegovo c. in kr. apostolsko Veličanstvo mi je milostno blagovoliло brzjaviti:

Mojemu pranečaku gospodu feldmaršallajntantu nadvojvodi Karlu Franc Jožefu sem v priznanje sijajnega vodstva njegovega zbora podelil Moj red železne krone I. vrste z vojno dekoracijo. Z veseljem Vas o tem obveščam in Vam naročam, da naznanite vsem Mojim junakom in uspešno se vojskujočim četam Moje popolno priznanje. Moje najtoplejšo zahvalo in pozdrav.

Franc Jožef I.

Ta nas vse osrečujejoča poslanica našega premilosnega Gospoda naj se takoj razglasi četam.

Nadvojvoda Friderik, feldmaršal m. p.

Armadno povelje nadvojvode Friderika.

Dunaj, 22. maja. (Kor. ur.) Iz vojnega tiskovnega stana: Vojni maršal nadvojvoda Friderik je izdal sledeče višje armadno povelje:

Danes pred enim letom je Italija svoje dolgo nameravano in skrbno pripravljeno izdajalstvo monarhije vencala z napovedjo vojske. Nad en milijon pušk močna, nasproti silam naše obrambe osemkrat močnejša, je stala takrat sovražna vojska grozeč na naši meji. Z drzno slavohlepno zgovornostjo so obetali vodilni možje tam preslepljenemu ljudstvu lahko in gotovo zmago; s hitrim navalom bi se bilo moralo nesti italijansko orožje čez »neodrešene« pokrajine v srce naše domovine, ki so jo hoteli razbiti in tako odločiti svetovno vojsko. Branilci pa, ki niso poznali strahu, so zapovedali osvojenemu sovražniku povsod stoji, kjer so to določila moja povelja. Našega zmagovitvega poleta na severu zavraten napad za hrbtom ni zavrl. Polagoma mi je bilo mogoče, da sem našo slabotno obrambo meje podprl s prostimi četami, kadar je to zahteval položaj. Štiri bitke ob Soči, brezštevilo bojov na celi bojni črti od Stilfserjocha do morja, so sijajno upravičili moje zaupanje v moč naše obrambe.

Med tem časom se je osvobodila Galicija od sovražnika, zasedlo se je obširno sovražno ozemlje, vržena je bila Srbija, osvojena Črna gora in Albanija. Pred kratkim je mogla le naša hrabra mornarica in vrli naši letalci nositi strah in zmedo na italijansko ozemlje. Skoraj celo leto smo morali potrpeti, predno je bila ura napada in povračila. Končno je prišla ta ura. Naš prvi naval je bil v lomilovito vrzel v sovražno bojno črto. Veliko se je storilo, veliko se mora še storiti. Vem, čutim, hrabrost in vztrajnost bosta to storili.

Vojaki južnozahodne bojne črte! Ne pozabite v boju, da je Italija zakrivila podaljšanje te vojske; ne pozabite krvnih žrtvi, ki jih je stala. Osvobodite svojo domovino od vrinjencev; ustvarite monarhiji tudi na južozahodu meje, kakršno potrebuje za svojo bodočo varnost.

Moje najprisrčnejše želje, najprisrčnejše želje vseh vaših tovarišev vas spremljajo!

Nadvojvoda Friderik, feldmaršal.

Graški zbor in njegov visoki poveljnik.

Železni zbor, katerega slava je prodala daleč preko mej naše domovine, katerega danes povsod s ponosom omenjajo.

kakor se ga vsi sovražniki boje, si je v lovorov venec svojih vojnih dejanj vpletel nov list slave. Včerajšnje uradno poročilo nam pove, da je naš graški zbor izvedel uspešni naval na visoki planoti Lavarone. Ponosni smo na to slavno zmago našega domačega zbora, saj se v njegovih vrstah v pretežni večini bore naši slovenski junaki, ki so se doslej še povsod izkazali. Nihče ni kaj drugega pričakoval, ko so šli naši junaki v vojsko, da branijo dom in državo; nihče ni dvomil nad tem, da se bodo v duhu svoje slavne preteklosti tudi v tej najhujši in najtežji vojski vseh časov sijajno obnesli in da bodo vredni nasledniki svojih slavnih očetov. Kar pa je železni zbor izvršil na ruski fronti, na posameznih delih srbskega bojišča, pri Gorici, na Doberdobski planoti in sedaj zopet na južnem Tirolskem, to je nad vsako pričakovanje, to za služi spomenik v zgodovini vseh časov. In vsled tega smo posebno ponosni. Naj bo za mladega generala, ki bo nekoč nosil krono Habsburžanov, poročstvo za nepremagljivo trdnost prestola, da se bori na čelu naših junakov iz planinskih dežel, kakor vnama to dejstvo, da gredo v boj pod poveljstvom svojega bodočega cesarja in najvišjega vojnega gospoda in izvrše, kar se da sploh izvršiti. Junakom ob tirolski fronti sploh, posebno pa topot našemu domačemu zboru, naše priznanje, naša srčna hvaležnost in željo, da stopa po italijanskih tleh tako trdih korakov, kakor so stopali pred 50 leti očetje naših junakov do odločilne bitke pri Kustoci. Srce danes v navdušenju utripa vsakemu Avstrijcu ob dnevnem povelju nadvojvode Friderika junakom ob tirolski bojni črti: »Ustvarite tudi na južozahodni meji državni mejo, katero za svojo varnost potrebuje!« Bodoči vladar Avstrije vodi naše slovenske in hrvaške junake, da ustvarijo Avstriji na južozahodu ta temelj. Slovenski in hrvaški narod spremlja z iskrenimi molitvami vojni pohod bodočega svojega Gospodarja, vsak slovenski in hrvaški vojak pod Njegovim poveljstvom bo strah in trepet Avstriji sovražnih Italijanov, zato pa smo prepričani, da se vrne naš ljubljani prestolonaslednik nazaj venci s popolno zmago in da bo kmalu po celi Avstriji donel in klic: Slava Njemu, ki je vso Svojo mladost ponesel v vojni grom, da utrdi prestol Habsburžanov na večne čase. S Svojim pohodom na Italijane si bo prestolonaslednik Karol Franc Jožef zagotovil neizmerno, neizbrisno ljubezen vseh Avstrijcev. Na večne čase naj bo to dejanje živa priča, kako zna dedič prestola s svojimi zvestimi južnimi četami braniti čast in ugled Avstrije!

× × ×

Poi pota v Arsiero, glavno opirališče Italijanov proti vzhodni fronti na Tirolskem, je za nami. Se je treba vzeti več silnih vrhov, vendar so glavne težkoče večinoma premagane, ker gredo naše čete z visokih planot navzdol. Zadnje obrambne točke sovražnika, ki nudijo branilec možnost kriti kotlino Arsiero in prostor pri Schio so utrjene visoke planote Cimone, forti in baterije blizu Castane, Novegno, Monte Cogolo in Monte Alba, ki nadvladujejo dolino Podina, nadalje utrdbе med Piano della Fugazza in St. Antonio.

Z osvojitvijo Monte Formens so se čete nadvojvode Karla Franc Jožefa približale Arsieru na 6 kilometrov.

V smeri proti Asiago je prešel graški armadni zbor iz prostora Lavarone k napadu. Cela prva, zelo močno utrjena sovražna črta med Cima Mandriolo in Casotto v dolini Astico je bila po prevladujočem učinkovanju naših težkih baterij z naskokom osvojena. Tudi tu so bile naše izgube zelo majhne.

Ta velik uspeh je ustvaril enotno napadalno črto, ki gre skoro naravnost od Borgo (v Suganski dolini) do Monte Pasubio, samo središče, zbor nadvojvode Karla Franc Jožefa, sega naprej proti Arsieru.

Vsled zmage graškega zbora je zelo dvomljivo, če se bo mogla držati sedanja italijanska fronta v Suganski dolini.

Italijansko vojno vodstvo stoji pred odločitvami, ki bodo imele zelo težke posledice. Njegov up, da bodo po padcu obmejnih višin ob folgarski fronti mogle zadržati naše prodiranje

močne stalne utrdbе, ki se nahajajo v ozadju, je prav tako razočaran, kakor pričakovanje, da se bo naš sunek iz Lavarone razbil ob črti Mandriolo—Casotto.

Na uvodoma omenjeni črti Cimone—Novegno, ki se nadaljuje proti severovzhodu na utrjeni visoki planoti Verena, proti jugozahodu pa na prostoru Piano della Fugazza—St. Antonio, se bojuje glavna sila italijanske armade za obstanek velikega dela svoje beneške fronte.

Cadorna psuje, ker ne zmaguje.

Dunaj, 22. maja. (K. u.) Iz vojnega tiskovnega stana: Cadorna je izdal 21. t. m. komunique, ki po svoji vsebini in po svojem govoru na najhujši način prekaša vse dosedanje objave italijanskega generalisima. Trdi, da so naša poročila časopisij zadnjih dni, posebno pa podatki o ujetnikih in o plenu prenapete izmišljotine in domišljije iznajdene le zato, da se prilizujejo poveljniku napadalnih čet nadvojvoda prestolonaslednika. Ob tej priliki žali Cadorna tudi feldmaršallajntanta viteza pl. Höferja surovo. Iznova dalje trdi, da so izpraznili Italijani dozdej le prednje postojanke in se končno laže, da sta bili zapleteni v boj na celi črti od doline Adiza do Valsugana le dve diviziji. Ne odgovarjajo bi našemu dostojanstvu, če bi se hoteli pečati natančneje z obrekovanji, ki jih obsega ta komunique. A da se more stvarna vsebina te brzjavke pravilno ceniti, se opozarja, da se je v odseku Adiza, dolina Sugana, odkar se je pričel naš napad, dognalo z gotovostjo, da so se nahajale tam sledeče italijanske divizije: 37., 9., 35., 34. in 15., dalje da smo ujeli vojske sledečih italijanskih brigad: Mantova, Taro, Roma, Sesia, Novarra, Cegliari, Ancona, Ivrea, Lambro, Salerno in Siena, dalje da se je nahajalo približno 8 alpskih bataljonov v našem napadnem prostoru, katere sile skupno odgovarjajo približno 6. divizijam. Ta pregled ne obsega tistih čet, ki so jih privedli Italijani šele v zadnjih dneh vsled našega napada. Glede na trditve Cadorna, da tvorijo postojanke vzete dozdej z naskokom naših vrlih čet le predpostojanke, se iznova le opozarja na že objavljeno po naših zaplenjenih poveljih poveljstva 35. italijanske divizije, ki podatke Cadorna dokumentarno dokazuje za lažnjive. Dalje dokazuje številno zaplenjenih topov, med njimi že tudi veliko težkih, s popolno gotovostjo, da nikakor ne gre za prednje postojanke.

Proti Arsieru.

Dunaj, 21. maja. Iz vojnega tiskovnega stana: Naše čete stoji zdaj vzhodno od Folgarie na gorah, ki leže pred zadnjimi gorami lombardijske ravnine, oddaljene so komaj še 10 km od Arsiero, ki tvori jedro druge obrambne črte. Tem velikim uspehom v zgornjem Astico odgovarja tudi napredovanje v dolini Sugana in na gorah, ki ločijo Sugana od doline Maggio. Tu se bližajo naši hitro visokemu vencu mejnih gora, na cesti v Arsiero so pa vdrli že precej v italijansko obmejno ozemlje.

Zavzetje Borcola.

Dunaj, 22. maja. Iz vojnega tiskovnega stana: Boji na južnem Tirolskem so se včeraj zopet razširili. Sovražniku so se iztrgale važne ceste. Zasedli smo tako prelaz Borcola, ki odpira pot v Vicenzo. Naše čete se bližajo počasi laški ravnini. Naše izgube so zelo nizke.

Prva laška črta predrta.

Curih. »Tagesanzeiger« javlja, da je prva črta italijanskega vojnega pozorišča predrta.

Naši uspehi na južnem Tirolskem.

Berlin. Vojaški sotrudnik »B. Z. a. M.« piše o velikem dobičku avstrijskih čet na prostoru na južnem Tirolskem. V Adiski dolini znaša približno 5 km in se poviša na 12 km, ki so se dosegli v severnem delu doline Astico. Ta uspeh nekaterih dni se kaže posebno v velikem številu topov, ki so jih zaplenili Avstrijci.

Lahi se nameravajo umakniti tudi na ostalih točkah.

Montreux. Laško časopisje poizkuša pomirjevati narod. Polkovnik Barone pripravlja bralce, da se umaknejo laške čete tudi na ostalih točkah.

Cadorna že umaknil svoj glavni stan.

Genf. »Tribuna« poroča: Cadorna je premestil svoj glavni stan bolj v notranjo Italijo, kar je najbrže v zvezi z avstrijskim napadom.

Italija zbira svoje rezerve v Benetkah.

Genf. Radi nepričakovanih avstrijskih napadov v Italiji zdaj zelo premikajo čete. Na bojišče pošiljajo vse razpoložljive čete, da bi zadržali avstrijsko prodiranje. V Benetkah zbira velike rezerve. Železniški promet v Švico je popolnoma ustavljen, ker potrebujejo vlake za prevažanje čet.

Lahi napovedujejo protiofenzivo.

Lugano. Milanski listi napovedujejo, da se izvede v kratkem velika italijanska protiofenziva. Kakor se zdi.

gre pa bolj za to, da se pomire ljudi, kakor za dejstva.

Število zaplenjenih topov lani in letos.

»Berl. Ztg. am Mittag« piše o razmerju zaplenjenih topov na laški fronti do števila ujetnikov, da je število topov izredno visoko. Če pride na 13.000 ujetnikov 107 topov, odpade na 1000 ujetnikov 8 topov. Temu nasproti navajamo plen v Galiciji majnika 1915. Takrat je bilo ujetih 270.000 mož in »zaplenjenih 251 topov, tako da je prišel na tisoč mož en top. V istem času so nemške čete severno od Nemena vjele 25.000 mož in zaplenile le 16 topov. (Naši so doslej na tirolski fronti vjele 23.800 mož, zaplenili pa 172 topov. Op. ur.) Podobno meseca junija: 26.000 ujetnikov in 7 topov. Meseca julija južno od Pilice: 126 tisoč ujetnikov in le 16 topov. Iz teh številk spoznamo izredno velik plen na topovih, ki je doslej padel v roke Avstrijcev.

Italijani se boje predora pri švicarski meji.

Genf. »Corriere della Sera« javlja, da se v Italiji boje poizkusa Avstrijcev prodreti skozi Švico. Cadorna je zato čete ob laški švicarski meji pri Tessinu zelo pomnožil.

V Švico niso pripeljali laški vlaki.

Lugano. Od sobote dalje so izostali vsi laški vlaki.

V inozemstvu pozivajo Lahe pod orožje.

Curih. Italijanski konzulati v Švici objavljajo oklice, da se morajo podati v Italijo na prebiranje takoj vsi nepotrjeni in na dopustu se nahajajoči braubni obvezanci.

Lahi pričeli priznavati svoje velike izgube.

Rotterdam. Uradna nota »Agenzia Stefani« poizkuša omiliti italijanske neuspehe. Uradno poročilo opozarja, da so se pripravljale avstrijske čete v Trentinu tri mesece za napad in da so nakupile veliko topov. Dalje izvaja: Znano je, da sta osrednji velesili v stanju izdelati neverjetno množine topov, posebno težkih. Ne smemo tudi pozabiti, da so posamezne na sovražnem ozemlju zasedene točke le prehodnega značaja (glej! glej!) in bi bile važne le, če bi se jih bili mogli posluževati za opirališča nadaljnih napadov. Sovražni napad v Trentinu se je pričel 14. majnika z ljutim streljanjem topov na celi bojni črti od Judikarije do Primorskega. Sovražnik je neprestano napadal in strano streljal na posamezne točke, nastopil je na to proti njim z mogočnimi naskoki pehote. Vsled teh napadov smo izpraznili našo najsprednejšo črto na pozorišču pri Rovereto in smo se umaknili dobro urejeni v glavno obrambno črto. Izgube sovražnika so bile težke, a seveda naravno je, da smo imeli izgube tudi mi. Posebno težko topništvo sovražnika nam je zadalo uničevalne izgube pred vsem med Adizo in Terragnolo.

60.000 beguncev v zgornji Italiji.

Lugano. Popotniki došli iz Milana poročajo, da so določili za bivališča beguncem iz zgornje Italije vse šole in javna poslopja v Milanu. V obmejnem ozemlju so izgnali do 60.000 oseb.

Laško časopisje nezadovoljno.

Lugano. Italijansko časopisje beleži skrbno pohvale zavezniških časopisov glede na odpor Italijanov proti avstrijskemu napadu z otročjim zadoščenjem; a graja, ker italijansko vojno vodstvo ne izda vsak dan dveh poročil, ker so zdaj na Francoskem in v Italiji prej znana avstrijska kot laška poročila, kar je za Italijo neugodno, ker izve občinstvo prej zmage sovražnika. »Tribuna« zahteva, naj se objavljajo v Italiji tudi avstrijska poročila. Laško časopisje 22. t. m. ni pisalo zmagovito. »Corriere della sera« pravi, da se še ni ustvarilo ravnotežje med napadom in obrambo. Minuti mora pač še nekaj dni, predno se premaga kriza. Ravnodušno se pa mora čakati, dokler se iz sedanje zmede ne ustvarijo nove italijanske črte. Tudi »Secolo« priznava, da avstrijskega napada še nikakor niso ustavili, a da je že izgubil na krepkosti.

Laški vojni hujškatki zahtevajo, naj jih oproste vojaške službe.

Lugano. (Kor. ur.) Laška vlada, po pirana po nekaterih časopisih, pomirja ljudi, ki so razburjeni radi uspehov Avstrijcev. Kongres vojnih hujškatcev 21. t. m. je obsegal veliko govorov, a udeležencev je bilo le malo. Glasilo kongresa vojnih hujškatcev zahteva zato, naj intervencioniste oproste vojaške službe, da nastopijo proti tistim, ki se zavzemajo za mir. Cenzura v časopisju še vedno črta članke, ki žele miru.

Laški ministri sklenili, da ne slave obletnice laškega izdajalstva.

Lugano. V soboto je zboroval italijanski ministrski svet, ki je trajal tri ure. »Se-

colo« pravi, da so se ministri posvetovali, če kaže držati se sklepa, da ob obletnici vojske 24. t. m. govori javno več ministrov. Sklenili so, da se razveljavi prejšnji sklep, ker zdaj ni pravi trenutek, da se govori. Umestno zdaj tudi ni, da zapuste ministri Rim. »Corriere della sera« tudi pove, da so se pečali ministri z mednarodnim položajem.

Nemški kancler čestita našemu zunanjemu ministru na junaštvi naše armade nasproti Lahom.

Dunaj, 22. maja. (Kor. ur.) Državni kancler pl. Bethmann Hollweg je brzojavil zunanjemu ministru baronu Burianu: Vašo ekscelenco prosim, sprejmite ob sijajnih činih orožja avstrijske armade na Tirolskem moje najpriskrnejše in najveselejše čestitke, Bog podeli vrlim četam, ki izvršujejo v brezpotnem ozemlju nadčloveške čine, vedno uspehe in zmage. Bethmann Hollweg. — Zunanji minister baron Burian je odgovoril: Prosim Vašo ekscelenco sprejeti mojo najpriskrnejšo in najodkritosrčnejšo zahvalo na prijateljski čestitki povodom uspeha avstrijskega prožja na Tirolskem.

Giolitti.

Bukarešt, 22. maja. Italijanska brzojavna agencija poroča, da laški listi demontirajo vest, da bi bil Giolitti 12. in 13. maja pri kralju v avdijenci.

Napad na laškega poslanika v Abesiniji.
Rim, 20. maja. (Kor. urad.) »Agenzia Stefani«: V Addis Abeba (prejšnje glavno mesto Abesinije) so neznani streljali na poslopje laškega poslanstva.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 22. maja. Veliki glavni stan: Patulja naše mornariške pehote je vdrla vzhodno od Nieuport v francoske jarke, porušila je obrambne naprave sovražnika in pripeljala s seboj 1 častnika in 32 mož ujetih.

Vzeli smo južnozahodno od Givenchy-en-Gohelle več črt angleške postojanke v širini približno dveh kilometrov in odbili ponoči protinapade. Ujetnikov so pripeljali 8 častnikov in 220 mož, plena štiri strojne puške in tri metalice min. Izgube sovražnika so bile izredno krvave.

Uspeh je izostal pri Berry-au-Bac v ranih jutranjih urah izvedenemu napadu Francozov s plinom.

Naše čete so vzele s naskokom na levem bregu Moze francoske postojanke na vzhodnem vznožju višine 304, katere so držale nasproti ponovljenim napadom Francozov. Poleg svojih velikih krvavih izgub je izgubil sovražnik tudi na ujetnikih 9 častnikov in 518 mož in nam je prepustil pet strojnih pušk. Plen našega napada na južnem robu »Mrtvega moza« se je povišal na 13 topov in na 21 strojnih pušk. Tudi tu in iz smeri iz Chattancourt niso uspeli poizkusiti Francozov, da zopet pridobe izgubljena tla.

Francozi so napadli večkrat na desnem bregu Moze brezuspešno naše črte pri kamnolomu (južno od sela Haudromont) in na vrhu Vaux. Pri tretjem naskoku se jim je pa posrečilo, da so se ustalili v kamnolomu. Ponoči je delovalo izredno ljuto topništvo na obeh straneh v celem bojnem odseku.

× × ×

Naše skupine letalcev so ponovile večeraj popoldne z opazovanjem dobrim uspehom napade na etapsko pristanišče Dünkirchen. Po boju je padlo v morje sovražno dvokrilno letalo. Še štiri letala so bila premagana med bojem v naših črtah, in sicer pri Merviqu, Noyon, Maucourt (vzhodno od Moze) in severovzhodno od Chateau Salins, zadnje je premagal poročnik Wintgens kot četrto po njem premagano letalo. Poleg teh je sestrelil še nadporočnik Bölke južno od Avocourt in južno od »Mrtvega moza« 17. in 18. sovražnikovi letali. Odličnega letalnega častnika je povišal cesar v priznanje njegovih činov za stotnika.

Vrhovno vojno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

21. maja ob 3. popoldne. Nemci so nadaljevali ponoči napade na levem bregu Moze na naše postojanke Mort homme. Vzhodno od tam jih je vrgel naš zapiralni ogenj, ki je zrušil vsak poizkušeni napad. Na zahodnem delu Mort homme so zasedli Nemci naš jarek v prvi črti. Vzhodno od Moze zelo živahni boji s topovi pri utrdbi Vaux. Na Lotrinskem so vdrli Nemci po ljutem obstreljevanju presenetljivo v naš jarek zahodno od Chazelles. Ogenj naših topov in strojnih pušk je prisilil sovražnika, da se je vrnil v svoje črte; popustil je mrtve in ranjence.

Letalci. V boju štirih naših letalcev proti trem je bilo sestreljeno pri gozdu Bezange sovražno letalo. Drugo smo prisilili z napadom našega letala, da se je moralo izkrcati v sovražnih črtah, kjer smo je s strelji uničili.

Ob 11. zvečer. Na levem bregu Moze je trajala bitka ljuto cel dan med gozdom Avocourt in Mozo. Ob cesti iz Esnes v Haucourt smo vzeli z napadom nemške jarke. Malo utrdbo, ki jo je vzel sovražnik 18. maja južno od višine 287, je popolnoma izravnilo naše topništvo. Neposredno vzhodno od višine 304 je napadel sovražnik naše postojanke, a smo ga popolnoma vrgli v trenutku, ko se je ustalil v naših jarkih prve črte. Na zahodnih strminah Mort homme je ljut sovražni napad ene brigade zadržal ogenj naših strojnih pušk in protinapadi naših grenadirjev. Na sovražne oddelke, ki so sledili naskakujočim valovom, smo namerili topove, morali so se umakniti. Na desnem bregu Moze je bil zelo ljut boj s topovi pri Douaumont. Naše čete so vzele kamnolome pri Haudromont, ki jih je sovražnik močno utrdil. Ujeli smo 80 mož in zaplenili 4 strojne puške.

Nemška letala so od včeraj obstreljevala dvakrat Dünkirchen in okolico. Dne 20. maja zvečer vržene bombe so ubile 4, ranile pa 15 oseb. Danes popoldne je vrgla neka druga sovražna skupina 100 bomb v ozemlje Dünkirchen. Ubila sta 2 vojaka in en otrok, 20 oseb je ranjenih. Letalom naših zaveznikov, ki so se takoj dvignila, se je posrečilo, da so sestrelila dva sovražna letalca, ko sta dosegla svoje črte. Kmalu po prvem obstreljevanju je preletela skupina 53 francoskih, angleških in belgijskih letal nemške tabore pri Wymege in Gisteltes, na katera so vrgla 250 bomb. V Belfort so vrgla nemška letala tekoma dne 50 bomb. Škoda je neznatna.

Novi nemški uspehi.

Genf, 22. maja. »Temps« poroča: Nemcem se je posrečilo, da so osvojili francoske postojanke zahodno od Morthomme in severno od pobočja. Nemci so tudi poskušali vdreti v drugo črto Francozov, pa so jim to preprečili. Nemci so zasedli tudi fort Canard ob vznožju višine 304.

Kakor poročajo razne vesti, Nemci zopet močno obstreljujejo Reims in tudi letalski napadi se množe.

Ministrska kriza na Francoskem.

Curih. Iz Pariza: Briandovo ministristvo namerava odstopiti. Računati se mora s tem, da bosta v novi vladi Clemenceau in senator Humbert.

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 22. maja. Uradno se poroča: Nič novega. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 22. maja. Veliki glavni stan: Položaj splošno neizpremenjen. Vrhovno vojno vodstvo.

RUSKO URADNO POROČILO.

Petrograd, 20. maja. Uradno: Poskus sovražnika, da bi se po ljuti artiljerijski pripravi približal našim postojankam, je naš ogenj z lahkoto preprečil. Na ostali fronti običajni ogenj topov in pušk; pri Uexküllu, Illuxtu, Smorgonu, ob gornji Stripi in pri Tarnopolu je bilo od časa do časa nekoliko živahnije.

POVRAT VELIKEGA KNEZA NIKOLAJA NA EVROPSKO BOJIŠČE.

Kodanj. Iz Petrograda: Ob imenovanju velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča višjim poveljnikom armade se izvedejo v liki knez Nikolaj namerava odvzeti poveljstvo vsem generalom, ki so mu bili sovražni, ko je bil odstavljen in jih nadomestiti z udanimi mu poveljniki. Prva žrtev postane Kuropatkin, katerega bo nadomestil general Ruski.

OTVORITEV NOVEGA ŽELEZNIŠKEGA MOSTU V DEMBLINU.

Krakov. »Ziemia Lubelska« poroča o slovesni otvoritvi novega železniškega mostu v Demblinu (Ivangorod) čez Vislo. Železni most je dolg 468 metrov. Prejšnji most so porušili Rusi. Zgradili so na to začasen most. Nov železen most so zgradili v času od 18. februarja do 22. aprila.

Dogodki na Balkanu.

Pri Solunu.

Kolin. »Köln. Ztg.«: »Tribuna« javlja iz Aten, da se pripravljajo pri Solunu resni dogodki. Na obeh straneh reke Vardar je izredno živahno. Ne ve se še, če gre za splošen napad, ali le za poizvedovanje v velikem obsegu. Kakor se z gotovostjo trdi, zbirajo zavezniki čete v odseku Gjevgeji—Strumica in nameravajo razširiti bojno črto do Demir—Hisar.

350.000 mož sporazuma v Macedoniji.

Berlin. »Lokalanzeiger« javlja iz Aten: Po zadnjih ojačenjih šteje armada četverosporazuma v Macedoniji 350.000 mož.

Angleži v Kavali.

Atene, 22. maja. Visok grški uradnik je prišel iz Kavale in izjavil, da hočejo Angleži iz Kavale napraviti drugi Krf. Angleško-francoska komisija je pregledala obilo poslopij, v katere misli spraviti bolne srbske vojake. Krajevne grške oblasti so rekly, da v mestu ni prav nič prostora za vojake. Prebivalstvo je brzojavno naprosilo kralja in vlado za pomoč. Skuludis je obljubil odločen protest in vse potrebne odredbe še o pravem času. Angleži pa so blokado tako poosttrili, da je luka čisto odrezana od tujega sveta in v luko ne morejo niti trgovski niti parniki grške vlade. Na obrežju so natrosili min.

Italijani streljajo Grke.

Dunaj, 22. maja. Iz Aten poročajo: Italijani so obstreljevali grški kraj Nasari, ker se prebivalstvo ni hotelo izseliti, kakor so ukazali Italijani.

Grška premika čete.

Basel, 22. maja. »Basler Nachrichten« prinašajo vest »Corriere della Sera« o velikih premikanjih čet na Grškem.

Grška ostane trdna.

Atene, 22. maja. Vladni list »Hestia« prinaša izjavo nekega ministra: Lahko za-trdim, da je zadnji kronski svet sklenil, da noben korak entente Grške ne spravi iz njene dosedanje politike. — Prav to potrjuje »Embros«.

Grška in ententa.

Berlin, 21. maja. (Kor. ur.) Zasebni dopisnik Wolffovega urada poroča 20. maja iz Aten: Neki poslanec je z interpelacijo zahteval pojasnila o nespornajmljenju med vlado in entento. Minister Rhallis je odgovoril, da vlada ni prav nič odgovorna za neizogibna nesoglasja, ki so se dogodila in znajo še priti. Izogniti pa se temu zato ni mogoče, ker ententa še vedno ni opustila načrta Grško prisiliti, da opusti nevtralnost, in da tako dobi v svoje roke grško armado. Rhallisovo odločno izjavo je cela zbornica navdušeno odobraval. Interpelant je poudarjal, da se v glavnih točkah strinja z vlado.

Avstrijski podvodnik potopil grško ladjo.

Toulon, 21. maja. (Kor. ur.) »Agence Havas« poroča: Dne 18. t. m. je avstrijski podvodnik potopil grški pre-mogovni parnik. Poveljnik podvodnika je parniku ukazal, da naj ustavi, nato je poslal moža na krov, ki je po odhodu moštva, parnik razstrelil. 27 mož posadke je neka torpedovka prepeljala v Toulon.

Rumunija se brani pred ruskimi očitki.

Bukarešt, 21. maja. (Kor. ur.) »Independance Roumaine« zavrača zlobno očitjanje ruskega časopisa, da Rumunija tihotapi z blagom, ki ga je kupila v Rusiji. Od začetka vojne že ni dobila bakra iz Rusije, konje pa samo tam kupuje že več let. List pravi, da noče verjeti, da se hoče reči, da v zadnjem času kupljeni konji zopet gredo čez mejo.

Srbski principi potujejo v Rusijo.

Kodanj, 21. maja. (Kor. ur.) »Aften-posten« poroča: Ne kralj Peter, pač pa sta po neki vesti iz Bergena dva srbska princa prispela tja na potovanju v Rusijo.

Novi možje v Nemčiji.

Berlin, 23. maja. (Kor. ur.) Wolffov urad poroča: Cesar Viljem je ugodil prošnji državnega tajnika dr. Delbrücka za odstop, pustil mu je naslov in čin državnega ministra in dal visoki red črnega orla. Odvežal ga je od splošnega zastopstva kanclerja. Cesar Viljem je imenoval državnega ministra in državnega zakladnika dr. Helffericha za državnega tajnika v notranjem uradu in mu je poveril splošno zastopstvo kanclerja. Nadalje je imenoval državnega tajnika v Alzaciji-Lotrindgi von Rödern od 1. junija dalje za državnega zakladnika. Kralj je imenoval državnega ministra dr. von Breitenbacha za podpredsednika državnega ministrstva.

Diktator za živila.

Berlin, 22. maja. (K. u.) Wolffov urad poroča: Zvezni svet je pooblastil kanclerja, da ustanovi novo oblast, vojni urad za prehrano, ki bo njemu samemu neposredno podrejen. Predsednik te oblasti dobi pravico razpolagati z vsemi živili, surovinami in drugimi predmeti, ki so potrebni za prekrbo z živili, kar jih ima Nemčija, dalje z vsemi krmili in za živalsko krmjenje potrebnimi surovinami in predmeti. Po svoji pravici razpolaganja sme izpeljati vsi ureditev prometa in porabe (v slučaju potrebe tudi razlastitev), uvoza, prevoza in cen. V nučnih slučaja-

jih more predsednik dajati ukaze ne-posredno deželnim oblastim.

Za predsednika vojnega zavoda za prehrano je poklican vzhodnonpruski višji predsednik pl. Batocki.

Nemški kancler kliče stranke.

Berlin, 22. maja. (K. u.) Državni kancler je danes povabil voditelje državnozborskih strank na zaupni razgovor.

Dejovanje zavoda za pospeševanje obrti.

V Idriji se je pred kratkem završilo večje delo pletenih ročnih izdelkov, ki je bilo izvedeno od domače obrti za vojaške dobave potom Zavoda za pospeševanje obrti v Ljubljani. Poročilo o organizaciji in vodstvu tega dela se je podalo ob priliki oficelnega zaključka, ki ga je priredilo predsedstvo zavoda na nedeljo dne 14. t. m. popoldne v prostorih uradniškega kazino ob udeležbi predsednika Ivan Kregarja, ravnatelja, c. kr. nadkomisarja inž. V. Remeca. Prisostvovali so nadalje kot zastopnik c. kr. deželne vlade okrajni glavar logaški g. Gustav Ekl, kot zastopnik deželnega odbora kranjskega g. dr. Evgen Lampe, potem rudniški ravnatelj g. dvorni svetnik Josip Billek, kot zastopnik idrijske občine gerent g. rudniški nadsvetnik H. Pirnat, g. dekan Miha Arko ter zastopniki šolstva in javnih zavodov iz Idrije in Žirov in obilica odličnega občinstva. Prireditelj je otvoril predsednik Zavoda za pospeševanje obrti g. Ivan Kregar z nagovorom, v katerem je pojasnil velik obseg po večini v Idriji in okolici izvršenega dela za vojaštvo. Delo je obstajalo skoraj izključno v pletenju gorkih zimskih oblačil za vojaštvo, ki se jih je napolnilo vsega skupaj blizu 40.000 komadov. Uspešna izvršitev je bila mogoča le na ta način, da je zavod našel pri raznih javnih in privatnih činiteljih požrtvovalno in nesebično sodelovanje. Zlasti je omogočil posredovanje vojaških dobav deželni odbor, ki je prevzel jamstvo za nad 200.000 K. Za posebne zasluge v dostikrat sila težavnih razmerah se zahvali rudniškemu ravnatelju, dvornemu svetniku Josipu Billeku, kakor tudi vojaški posadki, ki sta dala na razpolago transportna sredstva in tako sploh omogočila dovoz in odvoz blaga. Za vstrajno in naporno organizacijo in vodstvo dela v Idriji izreče zahvalo katehetu Franc Oswaldu in gospodničnima Mariji Souvan in Mariji Gostiša, ki so kot poverjeniki Zavoda za pospeševanje obrti vodili ves promet v Idriji z vzgledno točnostjo. Splošno poročilo poda ravnatelj, c. kr. nadkomisar inž. V. Remec. Zavod za pospeševanje obrti se trudi že ves čas vojske, da preskrbi obrtništvu priložnost, da se udeleži potom skupne organizacije vojaških dobav, za katera imajo sicer le velika podjetja pristop. To delovanje je rodilo od sedaj že obilo uspeha, ker se je z vojaškimi dobavami nudila prilika sicer brezposelnemu obrtništvu za zasluzek, na drugi strani pa so bili z dobavami, ki jih je posredoval Zavod za pospeševanje obrti, dostikrat kriti tudi važni vojaški interesi. Dobave, ki jih je zavod posredoval, so bile omejene skoraj izključno na oblačilne obrti, največ zasluzka so imeli krojači, krojačice in šivilje, pri ročnem pletenju zimskih oblačil pa pred vsem čipkarice, ki niso imele naročil na čipke, svoj pravi izdelek. Vojaške dobave so se izvršile za različne monturdepote c. kr. vojnega ministrstva, posebno za iste v Gradcu, Brnu in na Dunaju, v veliki meri pa tudi za intendanco 5. armadnega poveljstva. Vseh dobav se je izvršilo do začetka maja nad 600.000 kosov, ki predstavljajo nad 20 vagonov blaga. Samo na delavskih zasluzkih se je izplačalo za po posredovanju Zavoda za pospeševanje obrti izvršene dobave nad 250.000 K, za ročne pletene izdelke se je izplačalo skoraj 88.000 K, od katerega zneska je prišlo v Idrijo 68.795 K 99 vin. Inženir V. Remec zaključuje svoja izvajanja s pristavkom, da je v današnjih razmerah, v kolikor se tiče vojaških dobav, delovanje zavoda sicer omejeno po večini na oblačilne obrti, vendar se pa že sedaj pripravlja razno delo v prid drugim obrtnim, s katerim se bo pričelo takoj, ko bodo to pripustile zunanje razmere.

O v Idriji izvršenem delu poroča gospodična Marija Souvan, da je stopila skupno z gg. Marijo Gostiša in Doro Souvan v stik z Zavodom za pospeševanje obrti glede organizacije dela v Idriji. Najprej so se napravili vzorci in popisi, po katerih so se različni premeti izdelovali, nakar se je začelo takoj z izdelovanjem zimskih jopičev in žilgrecev, za katere je dostavila intendanca 5. armadnega poveljstva potrebno prejo. Celotno akcijo je vodil g. katehet Franc Oswald, kateri je osebno prevzel tudi jamstvo za vrednost vsega blaga, ki je opravljal vso korespondenco in nadziral tudi promet z blagom in izdelki. Izdajanje blaga, tehtanje, sprejemanje izdelkov in vse upisovanje je vodila skupno z g. Marijo Gostiša. Pletlo se je na podlagi posebnih diagramov, ki so se razdelili delavkam, da so pletle z lesenimi pletilkami izdelke po predpisanih dimenzijah. Delo so uvedle učiteljice med šolskimi otroci, kmalu so se zglašile žene in dekleta iz Idrije, Vojsko, Go-

doviča, Črnege vrha, Spodnje Idrije, kjer se je pozneje ustanovila filijala.

Konec februarja je bilo upisanih 775 delavk. Z narastkom delovnih moči je rastla tudi tedenska produkcija, in sicer od 60 na 2600 jopičev na teden. S tem je narastlo tudi upravno delo v toliki meri, da je bilo treba še več pomožnih moči, med katerimi se je zlasti izkazala gosp. Antonija Petrič. Zvišanje tedenske produkcije se je stimuliralo tudi s tem, da so se plačevali za redno odane jopiče večji zasluzki. Od septembra do februarja se je na ta način izdelalo nad 13.000 kg. Za promet za izdajanje blaga, vračevanja izdelkov in izplačevanje se je uvedel natančen tedenski red tako, da je bila vsaka množina jopičev na soboto pripravljena za odposiljatev. Delati se je moralo pri tem dostikrat v pozno nočno uro, pri čemer so si pridobile še posebnih zaslug gg. Hansi Schimak in Dora Souvan. Po v Idriji izdelanih diagramih so se izdelovali izdelki tudi pri drugih skupinah v Ljubljani, Žireh, Kočevju, Bledu itd.

Nadalje poročilo poda g. katehet Fr. Oswald. Njegovo poročilo se nanasa pred vsem na zunanji in trgovski promet, pri katerem se je bilo boriti z marsikaterimi težkočami, a vedno se je posrečilo vse ovire premagati s pomočjo naklonjenih dobrotnikov. Največja težava je bila transport tolike množine blaga (134 meterskih stotov) v Idrijo in zopet nazaj v težavnih zimskih cestnih razmerah. V tem oziru so do uspeha veliko pripomogle vojaške oblasti, kakor tudi rudniško ravnateljstvo. S prostori je bilo preskrbljeno prvotno v c. kr. rudniški deški šoli in pozneje v več sosednjih prostorih ljudske hranilnice in posojilnice v Idriji. Da je prevzel jamstvo za vso veliko vrednost blaga, je mogel to storiti le v zaupanju na kolegije gg. M. Souvan in M. Gostiša. Kako strogo se je delo organiziralo, je najboljši dokaz, da se je pri skoraj 134 meterskih stotov dobavljene preje ni ubilo z delom več, kakor 15 kg blaga. Transport vsega blaga se je vršil do Logatca po železnici, od tam do Idrije ga je prvotno oskrbovala trenska skupina II/12 iz Spodnjega Logatca in rudniško ravnateljstvo v Idriji, deloma tudi z avtomobili enega ali drugega oblastva in sicer brezplačno, kar je omogočilo, da so se zasluzki nekoliko zboljšali. Kontrola prometa se je zelo dobro izvedla s tedenskimi izkazi, ki so redno izpričevali stanje prejetega blaga, gotovih izdelkov ter plačanega denarja. Spedijski promet se je opravljal s pomožnimi delavci, nadziral ga je on sam. Istotako je vodil on sam tudi vso blaginjo in tedenska izplačila, ki so se vršila ob sobotah. Vsega skupaj je bilo 23 izplačilnih dni, izplačalo se je najmanj 207 K, največ 7.060 K 40 vin. na en dan. Največ jopičev je spletila neka delovska družina, namreč 180. Denarni promet med vojaško oblastjo in pletilno skupino v Idriji je uravnaval Zavod za pospeševanje obrti, ki je redno in pravočasno zalagal denar. V sili je pa priskočila na pomoč tudi ljudska hranilnica in posojilnica, za kar gre zahvala njenemu načelniku monsinjoru M. Arko. S skupnimi močmi začeto delo se je srečno skončalo, naj Bog plača vsem, ki so pomagali pri tem v sedanjih draginji tako človekoljubnem delu.

Po teh poročilih, ki bodo po izjavi predsednika g. Ivana Kregarja trajan dokument o delu Zavoda za pospeševanje obrti za časa vojske, povzame besedo g. okrajni glavar Gustav Ekl, ki v toplih besedah omenja delovanje deželne odbora in pozdravlja srečen zaključek od Zavoda za pospeševanje obrti upeljane akcije. Posebno poudari dva momenta, namreč veliko zaslug, ki gre ravno Zavodu za pospeševanje obrti, da je ob pravem času spoznal potrebo in Idriječanom priskočilo na pomoč in sicer na način, ko idrijsko ljudstvo ni iskalo samo zasluzka, ampak vršilo na lep način tudi domoljubno delo s tem, da je pripomoglo na tako uspešen način za oskrbo naše armade, kar je drugi važen moment tega podjetja. Velika zasluža gre učiteljstvu v Idriji, ki se je vedno izkazalo v toliki meri požrtvovalno za vsako domoljubno akcijo, kakor tudi vsem drugim udeležencem.

Dr. Lampe se zahvali za pozdrav predsednika Zavoda za pospeševanje obrti in okrajnemu glavarju za prijazne besede. Navzočnost lepega števila dam mu je povod, da poudari zasluge žena in dekele, ki nosijo težko breme vojske. Njim se je zahvaliti, da vstrajamo v tej vojski, kajti one so se izkazale kot izvrstne gospodinjice v sedanjih draginji. Vzor takega dela je tudi to, kar se je pravkar zaključilo. Neprecenljive vrednosti je tako delo tudi za šole, ker se s tem že otroci vzgajajo, da sodelujejo pri velikih podjetjih in da se čutijo deležne velikih zgodovinskih dogodkov, ki se sedaj vrše in da se bodo enkrat zavedali, da so storili v teh dneh, kar je bilo v njih močeh.

Dvorni svetnik g. Josip Billek se zahvali za vabilo na udeležbo zaključka in poudarja v lepih besedah, da se je dosegel ugleden uspeh ravno s sodelovanjem toliko različnih činiteljev. Še prav posebno pa imenuje zasluge Zavoda za pospeševanje

nje obrti, ki je umel iz potrebe izvajati krepost in ki je v interesu domovine zasnoval to podjetje.

Mons. M. Arko na kratko očrta, kako se je delo iz majhnih začetkov s sedelovanjem učiteljstva in duhovščine razvilo in rodilo dobre uspehe.

Gerent g. H. Pirnat se je končno še zahvalil za idrijsko prebivalstvo, da se je Zavod za pospeševanje obrti spomnil tudi Idrije, uspeh pa kaže, kaj se doseže z dobro zasnovanim domoljubnim delom.

Predsednik Ivan Kregar je nato zaključil sestanek ter se zahvalil še enkrat vsem za delo in pomoč.

Odlikovanja.

Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo sta dobila podpolkovnik 97. pp. Emil Kornmüller in nadporočnik 6. težkega polj. top. p. Božidar Drennig. — Najvišje pohvalno priznanje sta dobila: nadporočnik 28. polj. top. p. Stefan pl. Lavrič in nadporočnik 5. trd. top. p. dr. jur. Ignacij Rutar. — Zlat zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje je dobil črnovoj. poročnik računovodja Ivan Cirk pri vojni bolnici št. 3/13. — Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje so dobili narednik Josip Kadivnik pri evid. oskrb. skladišču v Mostaru; okrajna stražmojstra Alojzij Podpečan in Matija Maurovič, oba pri dež. orož. pov. št. 3, pri obrežnem stražnem baonu št. 3; tit. stražmojster 5. drag. p. Jurij Bole; ognjičar 2. gor. top. p. Henrik Kopač; ognjičar 29. polj. top. p. Bernard Kelc in rač. podčastnik 5. trd. top. p. Pavel Dečman. — Srebrni zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje sta dobila četovodja pion. stot. št. 2/3 Čresnik Lovrenc in poddesetnik 97. pp. Hermenegild Dobrovič. — Srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste je dobil poročnik 38. pp. Rode Karel. — Bronasto hrabrostno svetinjo je dobil častniški sluga 7. pp. Jernej Valentin.

Odlikovanja pri 87. pešpolku. Srebrno hrabrostno svetinjo 1. vrste so dobili: praporščak Jastrobnik Ivan in Rogucki Josip, poročnika Lill Karel in Storič Josip, vsi pri 87. pp. — Srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste so dobili: praporščak Rogucki Josip, štabni narednik Fabjanič Franc, četovodja Šafarič Franc, tit. četovodja Žekar Aleksander, desetniki Artnak Josip, Lemež Leopold, Rednak Ivan in Zabkar Franc, poddesetniki Goltnik Ivan, Kink Franc in Rak Lovrenc. — Bronasto hrabrostno svetinjo so dobili: štabni narednik Lisjak Alojzij, četovodja Spöttl Franc, desetniki Gaves Franc, Umek Josip in Bostič Ivan; tit. desetniki Derča Franc, Šalamun Matija in Steiner Anton, poddesetnika Šoster Avgust in Grenkuš Josip, tit. poddesetnik Frece Ivan, infanteristi Sedrih Edvard, Žmaher Franc in Pepelnik Mihael.

Pogrešane družine s Primorskega.

Pogreša se od začetka italijanske vojske rodbina Kamenšek iz Ročinja št. 141 pri Kanalu (gostilna pri pošti), namreč soproga Helena s hčerjo Angelo in sinom Jožefom. Kdor kaj ve o njih, naj sporoči na naslov Josip Kamenšek I. T. Div. komdo.

— Od začetka vojne z Italijo pogrešam svojo svakinjo Josipino Sfiligoj z dvema otročičema in od moje žene očeta Jerneja Galjuš in mater Marijo. Vsi navedeni so iz Biljane v Brdih. Pojasnila prosim Franc Sfiligoj, Enns, Ob. Oc. — Išče se Karmela Radobolia, gostilničarjeva hčerka v Trstu; pojasnila na Josipa Francetič, k. k. Ldst.-Inf.-Baon M. G. A.

— Išče se begunka Marija Oblak, katera stanuje nekeje v bližini Vrhniške; pojasnila prosim Josip Znideršič, Kranjskagora št. 90, Gorenjsko. — Županstvo Podgora išče Jožefa Tronkoc iz Podgore št. 2, pristojen v Sv. Ferjan, da se oglasi hčerki Ceciliji, 14 let stari, bivajoči v Gorici ulica Sv. Roka št. 6 pri stricu Ivanu Tronkoc; ako se Jožef Tronkoc nahaja v kakih vojaški vojni službi, poskrbi županstvo za državno podporo ako pa se nahaja v begunskem taborišču se deklica pošlje k očetu. Oče je rojen l. 1875 v Cerovem, dne 14. aprila 1915 je bil pri naboru in ni bil potrjen; kdor kaj ve naj naznani županstvu Podgora, sedaj v Rihenbergu, Goriško. — Išče se Ivana Kranje, iz Starrega sela pri Kobaridu. — Kdo ve kje se nahaja Andrej Koren (po domače Jekč) iz Smasti pri Kobaridu. Zena, ki se nahaja v Kobaridu št. 57 ni slišala že eno leto nič o njem. Odgovor se prosim na naslov: Rozi Fabčič, modistinja, Rimska cesta 6, Ljubljana. — Iščem Edvarda Prinčič, bivšega nadučitelja v Pevmi, Goriško. Ob izbruhu vojne z Italijo je bival v Ljubljani. — Kdor bi vedel kaj o Alojziju Štekar doma iz Gor. Cerovega št. 5, občina Števerjan, Goriško, odšel je z vozom in voli k nekemu trenu soške fronte. Prinčič Ivan, k. u. k. D. M. P.

Četrto avstrijsko vojno posojilo.

Četrto vojno posojilo. Pri Kranjski deželni banki so nadalje podpisali: Občine: Idrija 40.000 K; Domžale 5000 K; Št. Rupert 3000 K; Tržišče 4500 K; Srednja vas v Bohinju 2000 K; Helena Černe 4000 K; Ivan Kenda 1000 K; Anton Gaber 1000 K; Pavla Svolsjak 1000 K; Marija Gaber 1000 K; Franc Troha 1000 K; Ivan Ožbalt 1000 K; Cirila Golmajer 1000 K; Ivan Marinko, zopet 1000 K; nadalje še po 1000 K: Franc Ržišnik, Slov. katoliško akademsko starešinstvo, Josip Cizel, Jernej Turk, Franc Turk, Peter Koprivec, Jakob Rižner, občina Trata, občina Lancovo, Jeanetta pl. Födransperk; občina Trzin 2200 K; občina Dobrava 6000 K; občina Predvor 10.000 K; občina Cerklje na Dolenjskem 2000 K; občina Postojna 1500 K; občina Mošnje 1400 K; občina Kovor 900 K; občina Kaplja vas 2600 K; občina Moste 5000 K; občina Dobrunje 5800 K; občina Jarše 1100 K; občina Muljava 900 K; Alojzij Večaj 1500 K; občina Dob 1900 K; občina Videm 2000 K; občina Tomišelj 1800 K; občina Žužemberk 2900 K; župni urad Velike Lašče 1200 K; nadučitelj na Igu 1400 K; Pogrebno društvo sv. Jožefa v Ljubljani 2000 K; občina Moravče 900 K; po 800 K: Marija Bogataj, Luka Gorup, občina Šmartno pri Litiji, občina Podboršt; po 700 K: Janez Jelen, občina Rateče; po 600 K: Ivan Dimnik, Marija Okorn, občina Orehovica, Jan. Meršolj, občina Podrečje, Mihael Bajda, Alojzij Dolinšek, Ivan Janc, Celestina Janc; po 500 K: Marija Zajc, občina Hinterberk, občina Velike Peče, občina Doblje, Karol Premrov, Marija Šusteršič, župni urad Rihenberg; po 400 K: Alojzij Birs, Ivan Škrbec, Marijana Jankovič, Jože Mertelj, Janez Turk, Anton Česnik, Anton Dolinšek; po 300 K: Roza Janc r. Razboršek, Franc Šmit, Marija Berčič, Janez Zupančič, Franc Kosmač, Vincencijeva konferenca Marijinega oznanjenja, Andrej Vidmar, Zupan & Co.; po 200 K: Neža Lončar, Ciril Sedej, Elizabeta Čeburn, Vincencijeva konferenca sv. Frančiška Asiškega, Frančiška Bozovičar, Marijana Mrak, Ivan Kavalari, Ana Rorman, Anton Knafelc, Neža Marinčič, Anton Štavar, Tomaž Kastelc, Franc Zadel, Franc Maver, Frančiška Česnik, Marija Marn, Josip Gaber, Roza Plešec, občina Vrhpolje, Marija, begunka, Franc Lončar, Slomškova zveza; po 100 K: Marija Starman, Matija Kljun, Matija Čopič, Jože Fatur, Anton Žele, Florijan Vadjal, Marijana Jereb, Ivo Frelih, Katarina Birs, Katarina Ahlin; občina Šenčur 600 K; občina Gozd 900 K; nadalje so potom Hranilnice in posojilnice št. Jurij pod Kumom še prijavili: Franc Boršek 2000 K; Jan. Gerčar 2000 K; Pavel Kišek 1000 K; Marija Martinčič 1000 K; Antonija Kovač 1000 K; Franc Glavač 400 K; Mlekarska zadruga v Komendi 5000 K; občina Raka 8000 K.

Pri podružnici c. kr. priv. avstr. Kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani je med drugimi podpisal IV. avstrijsko vojno posojilo 10.000 K g. Janko Predovič, Ljubljana.

Pogrešani vojaki.

Pogreša se že od l. 1915 Josip Orešnik, 36. pešpolk, 6. stot., kdor kaj o njem ve, je naprosen, da to sporoči na naslov: Josip Lavrič, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 6. — Išče se Stefan Pavlin, 8. polj. top. p., 1 bat., pojasnila prosim Filip Pavlin, k. u. k. Rekonvaleszentenabt., Marinefeldpostamt, Pola. — Išče se Martin Markič, doma iz Kamenc, občina Anhofo na Kanalskem, ki je odšel meseca julija iz Radgone v Gradec k delavski stotnji 97. pešp., in od tedaj se ne več nič več o njem. Pojasnila prosim Rafael Tinta, bei Firma Bleckmann, Portier II., Mürrzuschlag, Štajersko. — Franc Erjavec iz Gubniš, občina Šmarje pri Ljubljani, desetnik pri 15. pešpolku; se od 18. avgusta 1915 pogreša. Ako je tovarišem komu kaj znano o njem naj dobrohotno sporoči na naslov njegovega očeta: Franc Erjavec, posestnik v Gubnišah št. 4, pošta Škofelca pri Ljubljani.

Dnevne novice.

— Hvala branilec domovine. Občina Starilog pri Ložu na Notranjskem je izvolila soglasno po svojem občinskem zastopništvu v svoji izredni občinski slavnostni seji z dne 14. maja 1916 za častnega občana gospoda generalnega polkovnika Njegovo Svetlost Svetozarja Borojevič pl. Bojna v znak hvalečnosti in brezkompromisne zaupanja do hrabrega borilca domovine na soški fronti. Obenem je pri tej priliki priznala skromen dar v znesku 480 K 20 vin. na korist vdovam in sirotam padlih hrabrih vojakov. — Župan: Josip Škrbec l. r.

— Ukazi deželne predsednika na Kranjskem. Živino nakupovati hodé od hiše do hiše smejo osebe, ki kupujejo za

Kranjsko deželno mesto za nabavo klavne živine samo porabniki (posebno mesarji, vojaške formacije), če se izkažejo z izkaznico, ki jo je izdala deželna komisija za ureditev prometa z živino, dalje kdor kupuje živino za rejo in delo. — Živinske potne liste za govedo, ki naj se spravi preko meje kranjske kronovine, smejo izdajati politična okrajna oblastva samo na podlagi posebnega dovolila, ki ga izda vlada od slučaja do slučaja. — Določijo se do preklica naslednje prodajne cene za klavno govedo: za vole po kakovosti 2 K 40 v do 2 K 70 v, in za drugo klavno govedo po kakovosti 2 K do 2 K 40 v za vsak kilogram žive teže. — Porabna množina sladkorja se zviša na 1¹/₈ kg za glavo in za štiritedensko porabno dobo, in sicer: a) za osebe, ki so v nepretrganih obratih, oziroma obratnih oddelkih kot obrtni pomožni delavci zaposleni; b) za rudarje, ako tudi opravljajo samo naddnevno delo, dalje za plavzarje; c) za železniško in pošto osebo, ki opravlja vožno službo in po turnusu nočno službo, dalje za stalne in nestalne delavce v železniških delavnicah, ako gre za nepretrgane obrate, oziroma obratne oddelke; d) za gozdne delavce, ki so po kakovosti svojega dela primorani, ostati dlje nego en dan s svojega stalnega doma. Zvišanje velja samo za spredaj navedene osebe, in ne tudi za pripadnike gospodarstva teh oseb. — Za prejem določene zvišane porabne količine se izdajo posebne dodatne izkaznice za sladkor.

— Ministrski predsednik grof Stürgkh je bil včeraj v Schönbrunn v polurni avdienci pri cesarju.

— Umrl je v soboto, dne 20. maja, zjutraj č. g. Franc Perpar, župnik v pokouju, v Dobrničah. Petek je še maševal, čeprav težko. Pokojnik je bil rojen v Dobrničah leta 1855. in v mašnika posvečen leta 1879. Kot župnik je služil dalj časa v Zagradcu in pri Sv. Trojici pri Tržišču. Svetilu mu večna luč! Pogreb je bil ponedeljek ob 10. uri dopoldne.

— Smrtna kosa. Umrla je v Trziču gdčna. Jeannette Ankemino v petek, dne 19. t. m. Pokopana je bila v nedeljo ob veliki udeležbi. Naj počiva v miru! — Umrl je v Dolici posestnik in lesotrzec g. Aleks Jastrobnik. Vsi štirje sinovi so v vojski, le g. kurat je bil slučajno doma, da je spremlj svojo skrbnega očeta k zadnjemu počitku. — Umrl je v Slov. Bistrici ondnotni gostilničar in občinski svetovalec Fran Supantschitsch, star 52 let. — V Beljaku je umrl hotelir Alojzij Fischer, star 82 let. — Umrl je v Radgoni učitelj Franc Wagner, star 47 let.

— Starosta slovenskih organizmov umrl. Umrl je 18. t. m. Mihael Močina, organizanist v Novi Oselici, star 86 let in starosta slovenskih organizmov. Preje je bil skoro 40 let organizanist v Sp. Idriji. Orgljanja se je učil pri Blažu Potočniku.

— Novi davčni načrti. Ogrski list »Az Est« poroča, da namerava vlada obdavčiti avtomobile, šampanjec in butiljska vina ter stanovanja z nad 2000 K stanarine, kakor tudi vpeljati maksimalne cene za žive prešče.

— Gesla. V Berlinu so razstavili v korist Rdečemu križu slike slovitih sodobnikov. Slike in fotografije imajo lastnorodne podpise. Naš cesar je zapisal: »Zvestoba za zvestobo«. Sv. oče je poslal večjo olatno sliko in zraven geslo: In te, Domine speravi, non confundar in aeternum. (V Tebe, Gospod, sem upal in na vekomaj ne bom osramočen.)

80 letnico praznuje član gospodске zbornice in bivši staročeški voditelj dr. Karol Matuš, predsednik Češke deželne banke. Listi slavijo njegovo bogato narodno, politično, gospodarsko in kulturno delo. V sedanjih časih se za koncentracijo čeških strank največ trudi ravno ta 80letni češki veteran. Bilo srečno!

Sprejem vojaških veterinarov akademikov. Uradno se poroča: V srho izobrazbe vojaško-živinozdravniških poklicnih uradnikov se sprejme začetkom študijskega l. 1916/17 dvajset aspirantov v c. in kr. živinozdravniško visoko šolo na Dunaju in deset aspirantov na kraljevo ogrsko živinozdravniško visoko šolo v Budimpešti kot vojaške veterinarne akademike. Prosilci se morajo zavezati, da bodo sedem let opravljali vojaško živinozdravniško službo v c. in armadi. Za čas študij bodo na stroške armadnega proračuna skupaj nastanjeni, oskrbovani, opremljeni in oboroženi in jim ni treba ne šolnine ne pristojbin za polaganje izpitov ali za izdajo diploma. Dana jim je tedaj možnost, da brez lastnih stroškov ali njihovih domačih dokončajo svoje študije in dospo v svojem vojaškem službovanju do čina štabnega (višjega štabnega) živinozdravnika (VIII. oziroma VII. činovni razred).

Prepoved o rabi surovega olja za pogon motorjev in v kurilne svrhe. Državni zakonik objavlja naredbo, ki ima namen, zagotoviti predpisano predelavo surovega olja ter prepoveduje njegovo uporabo kot gonilno sredstvo za motorje, kot kurilno

sredstvo in kot tvarino za neposredno proizvodnjo oljnega plina. Splošno izvzeta iz te prepovedi je uporaba kamenega olja za gonilne svrhe v kamenčevih rudnikih in v čistilnicah mineralnega olja; trgovinsko ministrstvo more vrhutega na utemeljene prošnje dovoljevati individualne izjeme od te prepovedi.

— **Odlikovanja, Viteški križec** Franc Josipovega reda na traku vojaškega zasluznega križca v priznanje izvršnega službovanja pred sovražnikom sta dobila ravnatelj deželnega preizkuševališča za živila v Celovcu dr. Ivan Svoboda in policijski komisar pri policijskem ravnateljstvu v Trstu dr. Alojzij Guštin, sedaj pri okr. glavarstvu v Zadru. — **Zlat zasluzni križec** s krono na traku hrabrostne svetinje so dobili: prostovoljna strežnica pri mobilni epidemični bolnišnici v Ljubljani Helena Walko, soproga vseučilišnega profesorja; zobotehnik v Gorici Adolf Koll in Rudolf Koll. — **Zlat zasluzni križec** na traku hrabrostne svetinje je dobil kancist pri policijskem ravnateljstvu v Trstu Viktor Spazzapan.

— **Darovi za birmance v Brucku ob Litvi.** Ogrski Slovenci iz Črensovcev 50 K, ob slovesu tovariša zbrali slov. kat. narodni starešine 100 K, g. C. Menardi, Ljubljana, 10 K, g. Martin Knez, Ljubljana, 2 K, Mar. Vidmar, 2 K, Ivanka Malez, 2 K, Neimenovana 2 K, neimenovana 2 K, neimenovana gospodična, Ljubljana, 5 K, neimenovana, Ljubljana, 2 K, neimenovana, Ljubljana, 1 K 50 v., dr. Josip Marinko, Mavčiče, 5 K, Fran Jesenko, Vrhnika, 9 K.

Vojno botrinstvo. Na Dunaju se je ustanovilo pod pokroviteljstvom Nj. ces. in kr. Visokosti nadvojvodinje Cite »Vojno botrinstvo« za pomoči potrebne matere in dojenčke začasa vojne. Vojno botrinstvo prevzame lahko vsak, ki se zaveže, da bo ves čas, dokler traja vojna, plačeval po 12 kron mesečno v roke kuratorija »Vojnega botrinstva«, ki nato prevzame skrb za enega otroka oziroma za toliko otrok, kolikorkrat 12 K je dotičnik podpisal. »Vojno botrinstvo« že sedaj plačuje po 80.000 kron mesečnih podpor za revne matere in dojenčke, a še na tisoče je neresenih prošnji, ker sredstva ne zadostujejo. Podpore so deležne vse narodnosti in vere brez razlike. Kdor more in hoče sodelovati pri tem velepatrotičnem podjetju, naj se obrne na naslov: Kuratorium der Kriegspatenschaft, Wien I., Herrngasse No. 7.

— **V Grdacu sta umrla vojaka** Franc Kostanjevic pp. 27 in Ivan Bolčić, dež. br. p. št. 5. Naj v miru počivata pri Bogu!

Spomenik padlim junakom v Karlovcu. V Karlovcu postavijo spomenik padlim junakom, ki so pokopani na karlovcem pokopališču. Spomenik bo zgrajen v obliki 60 m dolgega loka; na sredi bo kapelica, na obeh straneh pa arkade, na katerih bodo vklesana imena padlih. Spomenik začne v kratkem graditi.

Občinski urad mesta Kralup ob Vltavi na Češkem nam je poslal sliko, ki predstavlja skupino vseh ondi nastanjenih in dne 8. in 9. aprila zbranih slovenskih beguncev pod vodstvom ondotnega gosp. župnika Zarube, goriškega dekana in poslanca g. Rojca in gosp. Krejčija pred cerkvijo sv. Vavrlava in Vnebovzetja Dev. Mar. Slika samo smo izročili našemu »Illustr. Glasniku«, ki jo objavi v eni prihodnjih števil. Gospodu starostu mesta Kralup dr. Lud. Pavloušek pa iskrena hvala!

Ponesreči se je ustrelil 16letni posestnikov sin Franc Pevec iz Virčanca pri Ormožu. Kot stražnik ruskih ujetnikov je imel puško. Sedeč na stopnicah je držal nabito puško med nogami in čital časopis. Pri tem mu je zdrknila puška po stopnicah, se sprožila in naboj mu je udaril v trebuh. Prepeljali so ga v ormoško bolnišnico, kjer je kljub takojšnji operaciji umrl v grozljivih bolečinah.

Umorjena bajtarica. Bajtarica Apolonija Šinko iz Peršetince pri Ormožu, katero so pogrešali od 29. februarja letos, so našli v domačem gozdu mrtvo. Njeno truplo je bilo pokrito z mahom, iz česar sklepajo, da je bila Šinko umorjena.

Detomor. V Labodski dolini so našli ob potoku Labod truplo novorojenca. Očividno gre za samoumor in utegne biti detomorilka med begunci v taboru Reding.

— **Proti zlorabi vojaških uniform.** Izšla je ministrska naredba, glasom katere se sme odslej naprej prodajati ali po naročilu izvršiti vojaška obleka (čepice, bluže, suknjiče, kožuhe, hlače, plašče), potem pasovi z zaponami in pa obstransko orožje, ki je v rabi pri oboroženi moči in je temu podobno, — samo vojaški upravi in pripadnikom oborožene moči ali pa njihovim pooblaščenecem. Prodaja in dobava navedenih predmetov se sme izvršiti le, ako se dotični član oborožene moči izkaže z legitimacijo, ki je opremljena s pečatom njegove čete; pooblaščenec članov oborožene moči pa se morajo izkazati s potrdilom vojaške oblasti, da je naročba pravilna. Izjema je dovoljena le za obrtnike, ki so upravičeni izdelavati

ali prodajati gori navedene vojaške predmete; tem obrtnikom se sme prodajati in dobavljati vojaška obleka in oprema brez omejitve.

— **Srednje in meščanske šole na Reki** zaključijo 3. junija.

Pravice vpoklicancev v vojno službovanje in njih družin do vzdrževalnin (preživnin, državnih prispevkov k preživljanju), porpor in preskrbnin. Cena s poštnino 60 vin. Založila Katoliška Bukvarna. — Družine vpoklicanih v vojaško službovanje, dalje vojni invalidi in drugi najdejo v tej knjižici točno obrazloženo, kaj jim gre po postavi na preskrbninah, podporah itd. Kdor se čuti v kateremkoli oziru prikrajšanega, ga knjižica pouči, kaj mu je storiti, kako mu je narediti prošnje itd., da doseže to, kar mu postava prizna. Knjižica je torej velikega praktičnega pomena.

— **Nabiranje arovice.** Kraljevi ogrski vojno-oskrbni urad je sklenil nabirati arovico oziroma živinsko dlako, ki se potrebuje pri izdelovanju klobučine kakor tudi konjskih odej. Nabiranje ter spravlanje živinske dlake je zlasti sedaj priljubeno, ker se ravno dlaka menja in se to lahko izvrši brez vseh posebnih stroškov in posebnega truda. 100 kg take arovice, oprane, velja 80 do 120 K. Za oddajo bi bilo ustanoviti pri občinskih uradih posebne nabiralnice oziroma pri kmetijskih družbi in sličnih organizacijah. Prevzemati pa bi se smela živinska dlaka samo iz hlevov, ki niso bila okužena, ali pa če uradni živnozdravnik potrdi, da se blago brez nevarnosti glede okuženja lahko prevzame.

Kaj je divizija?

V glavnem sestoji pehotna divizija iz 14 do 16 bataljonov pehote ter razpolaga ob pohnem številu s 14.000 do 16.000 puškami. K temu pride še znatno število strelskih pušk, ki tekom vojne neprestano naraščajo, posebno v obrambnem boju. Tudi artiljeristična moč infanterijske divizije se je tekom vojne znatno zvišala. Kot najmanjša mera potrebščine velja sedaj nekako naslednje: 1 topniški polk, 1 havbični polk, 1 polk težke bojne artiljerije. K diviziji spadajo potem še: oddelek konjice, ki sestoji navadno iz treh škadronov, potem od tehničnih čet najmanj 1 pionirska in 1 saperska stotnija, nekaj delavskih stotnij, kolona z orodjem in potrebščinami za napravo okopov z več nego 40 vozmi, najmanj 1 vod železniške stotnije, radijska postaja, balonski oddelek, ki je navadno močan eno stotnijo, divizijska pekarna, sanitetni zavod s svojimi vozovi za ranjence in pomočne postaje in štabni kavalerijski oddelek v varstvo poveljstvenih postaj, divizijski municijski park s svojimi municijskimi kolonami in svojimi prednjimi stražami, potem tren, ki predstavlja krvni obtočni in prehranjevalni sestav, in končno telefonski oddelek, ki predstavlja živčni sestav divizije. Telefonski oddelek sestoji iz 1 telefonske stotnije. Na vsako stotnijo v postojanki se računa danes najmanj 3 km žice; v premični vojni pa po potrebi še več.

Za državo.

— **Iz Metlike.** IV. vojnega posojila je podpisala naša Hranilnica in posojilnica 50.000 K in Ljudska hranilnica in posojilnica 15.000 K, stranke pri teh zavodih 14.000 K, skupaj 79.000 K.

Orožniška postaja za avstrijsko vojno posojilo. Podpisali so: okrajni orož. stražmojster Anton Štrumbal 2000 K, stražmojstra Davorin Videnič 1000 K, Rado Moravec 400 K, vsi trije iz Logatca.

Teden »Rdečega križa« v Škofji Loki. Tombola na trgu je vrgla 1700 K čistih, za cvetlice in znake se je dobilo 505 K 48 vin., darov 58 K, skupaj 2263 K 48 vin. Novih udov je pristopilo 128 z udnino 264 K. Kot ustanovnik je pristopila Ljudska hranilnica in posojilnica v Škofji Loki. Omeni se še, da se je letos tudi ustanovila podružnica »Rdečega križa« za škofjeloski okraj s sedežem v Škofji Loki in ima zdaj 234 udov in 3 ustanovnike.

Občina Breznica je nabrala za »Rdeči križ« znatno vsoto 1093 K. Najbolj sta se odlikovale vasi Moste 187 K in Zabreznica, ki je dala 134 K. Sploh stoji vas Zabreznica vedno med prvimi v občini, pri vsaki dobri napravi. Hiš ima samo 29 — in poslala je v vojsko 34 mož in fantov. Ko se je vpeljala Marijina družba za žene in matere, je pristopilo v družbo 15 žen. Zabreznica načeljuje fari v verskem, nravnem in gospodarskem oziru. Bog daj, da bi še dalje ostala tako vrla ter dobila kmalu nazaj svoje vrle može in fante!

V Svibnem se je Teden »Rdečega križa« nepričakovano dobro obnesel. Prispevkov se je nabralo 710 K. Nobena hiša, nobena družina ni izostala! — Članov se je vpisalo 66, med njimi dva dosmrtna. Članarina in prodani znaki so vrgli 290 K, torej vse skupaj ravno 1000 K, precej več kakor po 1 K za vsako posamezno osebo! — Vojnega posojila se je podpisalo več desetstisoč.

Uspeh »Tedna za Rdeči križ« v Radovišču. Pod častnim predsedstvom blago-

rodne gospe N. M. dr. Mathiasove, soproge c. kr. okrajnega glavarja, se je nabralo v mestu Radovišču — brez Predtrga — z okroglo 800 prebivalci v »Tednu za Rdeči križ« lepo vsoto 3200 K.

Radeče pri Zidanem mostu. Za teden Rdečega križa je priredila Marijina družba dvakrat igro z deklamacijo in petjem, kar je prineslo 210 K. Vsega skupaj se je nabralo nad 1500 K. Vrhutega je pripomniti, da je tukajšnja podružnica Rdečega križa ves čas vojske vneto delovala in nabrala nad 5000 K, za kar se je posebno trudil ženski pomožni odbor z g. baronico Haan na čelu. To je za našo občino, ki šteje okrog 2300 duš, pač res lepa vsota. — Če trtega vojnega posojila se je podpisalo sedaj potom okrajne posojilnice 44.000 K, potom narodne posojilnice 32.000 K, potom davkarje 28.000 K, pri drugih bankah 88.000 K, skupno torej 192.000 K.

Šolski okoliš Podlipa. V Tednu »Rdečega križa« je šolsko vodstvo v šolskem okolišu Podlipa nabralo 91 K. Vsem darovalcem iskrena hvala!

Ljubljanske novice.

POMAGAJTE RANJENCEM! NABIRALNI VOZ PRIDE!

Z dovoljenjem c. kr. deželnega predsedništva za Kranjsko z dne 15. maja 1916, št. 3060/Mob.

Stotine dobrodelnih rok so do vrha naložile voz damskega odbora c. in kr. vojnotransportnega poveljstva št. 9, ki je minolo jesen vozil po ljubljanskih cestah in nabiral zimsko perilo za naše soške junake. Nešteta zahvalna pisma, ki so došla iz strelskih jarkov železne fronte dokazujejo hvaležnost in veselje vojakov, ki so bili obdarovani z gorkim perilom. Toda ne samo bojujoče se čete imajo pravico do naše hvaležnosti, spomniti se moramo tudi tistih, ki so že darovali domovini svojo kri in zdravje ter se sedaj zdravijo po bolnišnicah. Zgoraj navedeni damski odbor pod zopetnim vodstvom gospe majorjeve Irme Martinovits si je stavil nalogo, da bo nabiral tudi za te junake ter bo vozil v to svrhu začeniši s prihodnjim tednom več dni po različnih ljubljanskih cestah voz, ki bo zbiral perilo za ranjence v ljubljanskih bolnišnicah. Vsak se tako majhen dar novega ali starega, rabljenega perila se hvaležno sprejme; prosi se le, da se odda perilo v čisto opranem stanju. Pripominja se, da se popravlja obnošeno perilo v delavnici »Liceja«, parter, vrata 2 ter se dame k temu delu najljudneje vabijo. V navedenem lokalu se darovi vsak čas hvaležno sprejemajo.

× × ×

Lj Viteški križec Franc Josipovega reda na traku vojaškega zasluznega križca v priznanje izvršnega in požrtvovalnega delovanja pred sovražnikom kot garnizijski šef-zdravnik v Ljubljani je dobil primarij dermatološkega oddelka deželne bolnišnice v Ljubljani dr. Vinko Gregorič.

Lj Teden Rdečega križa. Dobrodelne predstave na korist tednu Rdečega križa v Ljubljani so donesle 5512 K 42 vin.

Lj Imenovanje. Referent za administrativne in ekonomske zadeve pri dalmatinskem deželnem šolskem svetu, gospod Leopold Golf, je bil imenovan za dvornega svetnika ad personam. Dvorni svetnik Golf je iz dobroznane ljubljanske rodbine.

Lj Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov se je zbralo preteklo nedeljo v cerkvi na Rožniku, kjer so društveniki pri sveti maši molili za svoje tovariše v vojski. Že šestič je društvo priredilo tako pobožnost. Ob enem se je pa društvo ob tej priliki s hvaležno molitvijo spominjalo petindvajsetletnice, odkar je izšla preznamenita okrožnica velikega papeža Leona XIII. »Rerum novarum« — o delavskem vprašanju. V svojem nagovoru je društveni predsednik Alojzij Stroj opozoril na pomen imenovane okrožnice in poudarjal, da se imamo edino besedam sv. očeta zahvaliti za ustanovitev in razvoj katoliških društev v korist delavcem in rokodelcem. Načela, izražena v zlati okrožnici Leona XIII., morajo ostati vedno program vseh katoličanov. Tako je katoliško društvo rokodelskih pomočnikov s svojo vojno pobožnostjo združilo skromno proslavo petindvajsetletnice okrožnice sv. očeta Leona XIII. o delavskem in rokodelskem vprašanju.

Lj Umrl so v Ljubljani: Anton Knavs, bivši zidar-hiralec, 79 let. — Vinko Vojevič, hišni posestnik, 65 let. — Lucija Kurent, posestnikova žena, 30 let. — Ivana Vrh, dninarica, 35 let. — Josip Kvasnička, častniški sluga. — Josip Cekolj, pešec. — Filip Berekitz, črnovojniški pešec. — Gašpar Ažman, bivši mizar, 83 let. — Ivana Černe, po-

streščkova vdova, 75 let. — Emilija Bric, vdova deželno-sodnega svetnika, 70 let. — Frančiška Franz, vdova nadsprevodnika, 53 let.

Lj Razdelitev glavne živine med mesarje. V četrtek se bo zopet mesarjem oddajala glavna živina. Kdor reflektira nanjo naj se jutri v sredo zanesljivo prijavi z naročilom v mestnem tržnem uradu. Priljubljeno je nasproti posredovalnici za delo, ker bi se sicer v četrtek nanj ne oziralo.

Lj Umrla je danes zjutraj gospa Ivana Černe, roj. Hafner. Pogreb se vrši jutri ob 3/4. uro z Zobjaka št. 6 k Sv. Križu.

Lj Oddaja moke pri mestni aprovizaciji. Za dobavo moke pri mestni aprovizaciji naj se zglase: trgovci iz Ljubljane v četrtek, dne 25. t. m., peki in mokaarji v petek, dne 26. t. m., okoliški trgovci pa v soboto, dne 27. t. m., vselej ob 8. uri zjutraj na mestnem magistratu, prejšnja Galletova hiša, mestna posvetovalnica.

Lj Krušne karte se bodo za 58. in 59. teden, to je za dobo od 28. maja do vsietega 10. junija t. l. oddajale pri vseh desetih krušnih komisijah v petek, dne 26. maja t. l. od osmih zjutraj do ene popoldne.

Lj Čuden pojma o zakonu. Pred kratkim je prišla v mestni uhožni urad mlada dekle ter prosila podpore. Ko se ji je obrazložilo, da se podpore dele le delanežmožnim ljudem ali osebam iz posebnih ozirov, ona pa, ako ne more živeti, dobi takoj delo pri občini, se odreže: »Jaz sem prišla po podporo in to hočem imeti, delat pa ne grem, saj se bom itak v kratkem omožila.« Take pojme imajo nekatere ženske dandanes o zakonu. Ko se bo omožila, pa ne bo treba delati. Blagor možu!

Lj Železniška nesreča. Dne 20. t. mes. je opravljal na južnem kolodvoru nočno službo 24 let stari premikaš Anton Jeranič iz Most št. 10. Ko je pri premikanju vozov semintja hotel ustaviti neki premikajoči se voz, mu je izpodletelo, da je padel z levo roko pod kolo, ki mu je odtrgalo tri prste. Poškodovani se zdravi v deželni bolnišnici.

Lj Tiskarski škrt in obletnica vojske z Italijo. Ko smo danes zjutraj stopili v tiskarno, je sedel tiskarski škrt jako zadovoljno na tiskarskem stroju ter se nam hudomušno režal. Pogledali smo v korekturo, kjer je bilo čitati o obletnici vojske z Italijo. To stvar je tiskarski škrt praznoval po svoje. Iz besede »obletnica« je napravil »opletnica«, ker je bil očividno ves zadavljen ob poročilu, kako naši ob obletnici opletajo po Italijanih. To pot smo morali tiskarskega škarta pohvaliti, da je imel prav, kajti obletnica vojske z Italijo je za italijanska hrbitišča res to, kar je postavil ob obletnici naš tiskarski škrt: zaslužena opletnica.

Primorske novice.

Begunci se vračajo domov. Nedavno smo poročali, da se je odredilo, da se bodo kmalu v nekatere kraje begunci kmotalci smeli vrniti domov, da obdelajo svoja polja. Včeraj se je iz Lipnice peljalo domov 900 beguncev, da z delom svojih rok pokličejo iz domače zemlje novo življenje. Pozdravljeni zopet na ljubih domačih tleh!

Poročilo pomožnega odbora za begunce z juga s sedežem na Dunaju je ravnokar izšlo. Na Češkem je v 73 okrajnih glavarstvih 18.982 beguncev, na Moravskem v 26 okrajih 30.099, na Nizjeavstrijskem v 30 krajih 32.500, na Zgornjeavstrijskem v 7 okrajih 17.653, na Solnograškem 1964, na Štajerskem okoli 21.000, na Koroškem okoli 1000, na Tirolskem okoli 7000, na Kranjskem od 30.000 do 40.000. Skupno tedaj okoli 170.000 beguncev. Zasilnih šol je 108. Največ krajevnih pomožnih odborov je na Češkem. V dunajskem odboru so trije Slovenci. Odbor je pri pomožnem odboru imel dohodkov 304.718 K 48 v, izdatkov pa 167.030 K 24 v. Oddelek za obleko je prejel 309.341 K 64 v, izdal pa 434.090 K, za kar mu je pomožni odbor pomagal s 124.749 K 26 v. — Odbor je izdal podpor 109.470 K 20 v. Dne 1. januarja je imel na razpolago 163.710 K 18 v. Bog plačaj vsem dobrotnikom!

Odlikovanje. V nedeljo ob 11. uri popoldne se je vršilo častno odlikovanje slovenskega junaka. Narednik Vrabec Josip iz Koprive si je za vstrajno hrabrostjo pridobil zlato ter dve mali srebrni kolajni. V nedeljo mu je zopet g. štabni zdravnik dr. Albrecht v navzočnosti mnogobrojne oseboja garniz. bolnice pripel na junaš, ke prsi veliko srebrno kolajno. Slovenskemu junaku, ki je bil četrtnkrat odlikovan, so podarili oficirji ter uradniki tukajšnje garnizijske bolnice cigaretno dozo za primernim napisom. Čestitamo junaku ter kličemo: »Čast slovenskim junakom!«

Preč. gosp. Ivan Franke, vikar goranjepoljski mi je pisal iz Narcao sledeče pismo datirano 7. marca 1916: »Sporočam Ti, da se nahajam od 2. t. m. dalje v južni Sardiniji. Moral sem priti sem zato, ker sem rojen v Ljub-

ljani, torej avstrijski podanik. Iz Florence sem odšel 28. II. t. l. Kako mi gre sedaj tukaj? Se živi! Dosedaj sem hvala Bogu še zdrav! Kako bo v prihodnosti, ne vem. Sicer sem se pa privadil že vsemu. Bog ve, če se bomo še kdaj videli v življenju? O ljubi Bog se nas usmili in nam pošli kmalu toliko zaželjeni mir, da bi videl še enkrat svojo domovino in svoje drage domače, po katerih tako silno koprnim moje ubogo in potrto srce! Priporočam se Tebi in vsem gosp. sobratom in znancom v molitev! Sedanji naslov: Giovanni Franke, prigioniero civile di guerra, Narcao, Prov. Cagliari, Sardegna, Italia. — Prosi, naj bi mu njegovi prijatelji kaj pisali, ker silno težko pričakuje kaka sporočila iz domovine. Posebno pa prosim preč. gosp. dekana A. Berlota, naj bi mu pisal, ker v vsakem pismu po njem poprašuje. Pismo je hodilo 2 meseca. — Fr. Franke.

»Avstrijski Lloyd.« Bilanca za l. 1915. izkazuje 386.565 K prebitka, toda za kritje obresti od posojil je treba 1.316.364 K, odpisati 2.293.651 K, v zavarovalni fond in za premije je treba dati 889.244 K, v penzijski sklad in starostno zavarovanje 5.017.840 K, ki se pokrije z ostankom glavnicega rezervnega zaklada v znesku 3.260.234 K, ostali primanjkljaj 1.757.605 K pa se prenese na nov račun. Asekurancnemu fondu se odkaže 663.386 K in znaša sedaj 12.051.264 K.

Iz službe odpuščeni so: primarij dr. Humbert Šbisa v deželni bolnišnici v Polju; deželni računski oficijal Andrej Rocco in docent dež. kmet. zavoda Donat Libutti, vsi v Istri in vsi že dalj časa odsotni. — Kazensko postopanje se je uvelodilo proti odsotnemu sodnemu avskultantu dr. Titu Rigo v Inmostu.

Samcumor. Zastrupila se je v Trstu poznana 50—60 letna gospa; našli so jo v borovem gozdiču umirajočo ter je kmalu nato izdihnila. Obležena je bila v črno svilen obleko; pri sebi je imela denarnico z 1 K vsebine.

Iz ruskega ujetništva se je oglašil po 11 mesecih Josip Drufovka.

Turki kličejo pod orožje. Tržaški turški konzulat je izdal oklic, da se morajo prijaviti za službovanje vsi oni turški podaniki, ki so rojeni v letih od 1874. do 1897. Ta poziv velja tudi za prebivalce Tripolisa in Cirenajke, Epira, otokov Arhipelaga in Egejskega morja, katere imajo začasno zasedene Italijani, oziroma Grki.

V laškem ujetništvu so: Mihael Bonn iz Borjane, Andrej Mavrič iz Krestenice, Anton Tomšič iz Sovodenj, Petejan Jožef iz Rubije.

Razna poročila.

Ogrski državni zbor sklican.

Budimpešta, 22. maja. (K. u.) Ogrski dopisni urad razglasa: Ministrski predsednik grof Tisza je predsedstvu zbornice naznanil, da je Njegovo Veličanstvo sklicalo ogrski državni zbor na dan 7. junija in obenem poslancem v vojni službi dovolilo dopust. Ravnotako sporočilo so podali zbornici magnatov.

Združene države za Irce.

Berlin, 22. maja. (K. u.) Wolff poroča 20. t. m. iz Newyorka: Iz Washingtona brzojavljajo: Trdi se, da je pritrdil Wilson neobvezno vloženi resoluciji senatorja Kerna glede na varnost ameriških državljanov v Irski. Senatorju Gormanno so zagotovili v beli hiši (tako pravijo Američani palači predsednika Združenih držav, Op. ur.), da v Dublinu na smrt obsojeni Američan Lynch ne bo usmrčen prej, dokler se ne nudi ameriškega veleposlaniku v Londonu, da prouči vsa dejstva slučaja. Iprestanje zborujejo shodi, na katerih protestirajo proti usmrtni voditeljev Ircev. Na nekem velikem shodu sva irskih žena v Newyorku je rekla gospa Makenzie v obtožilnem govoru proti angleškim metodam o ustrelitvah irskih voditeljev, da ne bodo zavirali boja Irske za svobodo.

Avstrijsko orožno bratstvo.

Pod predsedstvom barona Plenerja je neko zborovanje avstrijskih parlamentarcev sklenilo po nemškem vzoru ustanoviti avstrijsko orožno bratstvo za gojitev kulturnih vezi z Nemčijo. Enako društvo ima tudi Ogrska. Predsednik bo knez Maks Egon Fürstenberg.

Švedska kraljica zbolela.

Karlsruhe, 22. maja. (K. u.) »Staatsanzeiger« javlja, da je v nedeljo nenadoma zbolela švedska kraljica, toda stanje se je že zboljšalo.

Nov papežev nuncij v Belgiji.

Turin, 22. maja. »Stampa« poroča iz Pariza: Vatikan je belgijski vladi uradno sporočil, da sedanji nuncij

monsignore Tacci-Porcelli odstopi in če je Belgiji ljubo, pride na njegovo mesto monsignor Locatelli. (To je menda tisti monsignor Locatelli, o katerem se je pred kratkim govorilo, da pride za nuncija na Dunaj. Op. ur.)

Napad letalcev na Kairo.

Kairo, 21. maja. (K. u.) Uradno: Dva sovražna letalca sta vrgla 16 bomb na mesto, ki so padle večinoma v arabski mestni del. Ubiti sta bili dve civilni osebi, ranjenih je pet vojakov. Letalci so se posluževali žarometov, predno so metali bombe. Ogenj obrambnih topov ju je hitro pregal.

Razne novice.

Umrli je v 98. letu starosti general Artur pl. Görgey, zadnji ogrski punter iz leta 1848. Po rodu je bil Nemec, pa je služil v ogrski telesni straži. Naš vladar ga je pomilostil. Nekaj časa je živel kot inženier v Celovcu.

Samo en četrt kilograma mesa ali masti dobi ena oseba za cel teden v Berlinu.

Tovarniški delavec — doktor prava. Na dunajskem vseučilišču je bil promoviran za doktorja prava Emil Maurer, bivši tovarniški delavec. Dr. Maurer je bil rojen v Galiciji kot sin ubogih staršev. Devet let star je prišel na Dunaj, kjer je končal ljudsko in meščansko šolo, nato se je šel učiti v tovarno. Kmalu, ko je bil oproščen, je postal delovodja. V svojih prostih urah se je vedno pridno učil in napravil maturo, potem se pa vpisal na vseučilišče, kjer je te dni postal doktor. Star je 30 let.

Foldrug milijona škode po požaru. Lugano. (K. u.) Požar je uničil veliko tvornico bombaža v Torre di Pordenone. Škoda znaša 1 in pol milijona lir.

Redka poroka. V Galsenkirchen sta se poročila te dni ženin in nevesta, ki štejeta skupno 157 let. Ženin je star 82, nevesta pa 75 let.

Brezžični telefon na 9000 km. Ruske-mu Amerikancu M. J. Pupinu se je posrečilo izgotoviti brezžični telefon na 9000 km, kar je n. pr. razdalja med Novim Yorkom in Berlinom. Že svojčas je izgotovil tako brezžično spojitve med Washingtonom in Marc Islandom pri San Francisku, kar znači razdaljo 4500 km, ali opazilo se je, da se je pogovor slišal tudi na stanici v Havai, t. j. na razdaljo 8800 km. Pri tem pa so bili tresljaji, provzročeni z zračno elektriko tako močno zaznamovani kakor bi jih bila napravila detonacija oddaljenih topovskih strelcev. Pupin se je posvetil izgotoviti električne generatorje, ki so proizvajali električne utrinke v množini 20.000 do 200.000 v sekundi, in sicer enakomerno in brez zvokov, potem se je trudil te valove tako izpremeniti, da bi izpremembe ustrezale izpremembi zvočnih valov pri govorici. In vse to je dosegel. Ali pri tako velikanski oddaljenosti so prihajali valovi v prejemno stanico tako slabo, da jih noben aparat ni mogel natanko konstatirati. Teda je pa Pupin pred nekaj meseci napravil svojo genialno iznajdbo ojačevalca, ki je slabotne valove v jako močni meri reproduciral, ne da bi izpremenil njih karakter. In sedaj je bilo omogočeno razumeti se na razdaljo 8000 km, ali pogovore je prekinjevalo obilo električno valovanje, ki stalno kroži v vzdušni atmosferi, katero pa je njegov ojačevalec še povečeval. Poslednja prevažna Pupinova iznajdba je pa bila, narediti konduktorje delnih valov, ki naj bi propuščali med oddajno in prejemno stanico le valove določeno dalje. Ker so zračni električni valovi večidel kratki v primeri z onimi, ki so jih generatorji pošiljali v zrak, je dandanes omogočeno, ko se delni konduktor naravnata na valove gotove daljave, propuščati z njim samo one valove, ki posredstvom govornih besed, dočim so vsi moteči stranski zvoki izločeni. In tako je po Pupinovem mnenju omogočena brezžična telefonska spojitve med poljubnimi točkami naše zemlje, samo če se na oddajni stanici proizvajajo dovolj močni valovi. Prva praktična brezžična telefonska spojitve bo v bližnji prihodnosti med Ameriko in Evropo. Novi Pupinovi iznajdbi pripisujejo strokovnjaki velikanski pomen, ker veže dežele preko brezmejnih morskih daljav brez žice in kabla, katerih naprava in popravila stanejo milijone in milijone.

Koza za 280 K. Krakovski listi poročajo: Društvo krakovskih kmetov je sklenilo, da se pripelje s Češkega v Galicijo večje število koz. Pokazalo se pa je, da je bilo na Češkem neobičajno navijanje cen in da se je hotelo za molzno kozo 280 K. Znižanje cen pa je bilo onemogočeno vsled dejstva, da so Ogrji, ki že tudi občutijo pomanjkanje krav, začeli kupovati koze in so jih plačevali kakor se jih je cenilo na Češkem ter so tako pokupili češke koze v veliki množini.

Žrtve svojega poklica. Na kužnih boleznih je umrlo v Galiciji 15 zdravnikov.

Med 20 hišami zgorelo 13 hiš. V kraju Delnice pri Reki je uničil požar med 20 hišami 13 hiš.

Kupim po visoki ceni okrogel kostanjev orehov jesenov les

Ponudbe z ceno in množino (koliko valonov) je poslati tvrdki:

J. Pogačnik, Ljubljana

Marije Terezije cesta 13 (Kolizej).

Na ponudbe brez cene se ne ozira.

Razglas.

Vsled sklepa načelstva

Ljudske posojilnice

r. z. z. n. z. v Ljubljani

v seji dne 29. marca 1916 se bode obrestna mera za vse vloge od 1. julija 1916 dalje znižala od

4 3/4 % na 4 1/2 %

ter je vložnikom na voljo dano v istem roku dvigniti svoje vloge, ako s tem sklepom niso zadovoljni.

Ravnateljstvo
Ljudske posojilnice.

Oves

se nadomesti z melasnim krmilom ki jih razpošilja deželna centrala krmil v Ljubljani, Turjaški trg št. 3, v vrečah po 50 kg. Cena je 35—K za 100 kg.

Najnovejše bluže za dame

A. & E. Skabernè

Mestni trg št. 10

Mesto posebnega obvestila.

Mestni pogrebni zavod.

Angela Mrak roj. **Jenčič**, vdova c. kr. finančnega svetnika naznanja potrtega srca v svojem in svoje sestrice **Aleksandrine Loger** in drugih sorodnikov iznenadno prežalostno vest, da je nje predraga sestra, gospa

Emilija Bric roj. **Jenčič**

vdova c. kr. deželno sodnega svetnika

dne 22. maja ob 2. uri popoldne, prejemši sv. zakramente za umirajoče, po dolgem trpljenju mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage ranjce bo dne 24. maja ob 4. uri pop. iz hiše žalosti, Stari trg št. 3 na pokopališče k sv. Križu.

Svete maše zadušnice se bodo darovale dne 25. maja ob 10. uri v župni cerkvi sv. Jakoba.

Predraga rajnica bodi priporočena v prijazen spomin in pobožno molitev.

Na željo pokojnice, se venci hvaležno odklanjajo.

V Ljubljani, dne 23. maja 1916.